

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Nazirlər bu gün
"Hilton"
hotelinə niyə
toplaşır?
yazısı səh.7-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 17 dekabr 2025-ci il Çərşənbə № 229 (8839) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Xəzərin "qan gölüne" çevrilmək təhlükəsi

Beş ölkənin sərhədindəki dəniz neytral məkan olmaqdan çıxıb; savaş təhlükəsi hər keçən gün artır

yazısı səh.8-də

Bakının "İbrahim sazişləri" tərəddüdü

yazısı səh.6-da

Özgə savaşında bir-birimizi niyə öldürürük?

yazısı səh.4-də

Qarabağdan köçənlərin siyahısı Kremlin əlində

yazısı səh.6-da

Həbsdə olan sabiq icra başçısı haqda yeni iddia

yazısı səh.7-də

"Yastıq altındakı" pullar bata bilər

yazısı səh.10-da

"Bəhram niyə çox pul verildi" müzakirəsi

yazısı səh.11-də

Online sürücülük vəsiqəsi veriləcəyi gerçəkmi?

yazısı səh.10-da

2026-cı ildə kommunal ödənişlər artacaq?

yazısı səh.2-də

Nazirdən alimlərə sitəm

yazısı səh.11-də

İnanılmaz iddia: sayımız artmaq əvəzinə azalacaq

yazısı səh.13-də

Reabilitasiya mərkəzindəki ölüm işi məhkəmədə

yazısı səh.15-də

İCRA BAŞÇILARINI "İPDƏN ALAN" QƏRAR

Bir sıra icra hakimiyyətlərində şöbələr ləğv edilərək sektorlarla əvəzlənir - yola salmaqda olduğumuz ildə İH-lərin ləğvi üçün referendum keçiriləcəyi iddiaları təsdiqlənmədi, amma növbəti ildə nə olacaq, bunu indidən demək çətindir...

yazısı səh.7-də

Axtarısa verilən Abbas Abbasov harada gizlənir?

Baş nazirin sabiq müavininin illərdir Azərbaycana qayıtmasına qeyri-rəsmi qadağa vardı, onun sığınacağı ölkə bellidir...

yazısı səh.3-də

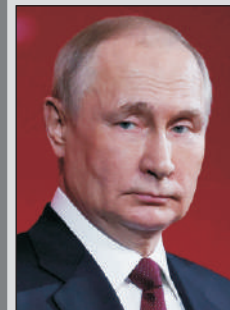
Ramiz Mehdiyev sükutunun 3-cü ayı

yazısı səh.3-də

Trampın imzası Ermənistanla sülhü təhlükəyə atdı

yazısı səh.4-də

Putinin postsovet ölkələrinə iki mesajı

yazısı səh.9-da

2026-cı ildə kommunal ödənişlər artacaq?

Azərbaycanın 2026-cı il üzrə dövlət büdcəsi layihəsi artıq açıqlanıb. Büdcənin ümumi həcmi 41,5 milyard manat olaraq planlaşdırılır və bu məbləğin 44 faizi vergi gəlirləri hesabına formalaşacaq. Bu fonda cəmiyyət üçün həssas mövzulardan biri olan kommunal xidmətlərin qiymətləri yenidən müzakirə edilən məsələlərdəndir.

Bəs 2026-cı ildə qaz, elektrik enerjisi və digər kommunal ödənişlərdə dəyişiklik gözlənilirmi? Növbəti ildən kommunal ödənişlər artacaq?

Məsələ ilə bağlı Moderator.az-a danışan iqtisadçı Razi Abasbəyli deyib ki, gələn il Azərbaycan büdcəsində vergi yükünün artırılması planlaşdırılır: "Növbəti il kommunal xidmətlərdə artımın hansı formada olacağını dəqiq demək çətinidir. Gözlənilən odur ki, differensial tarif siyasəti tətbiq ediləcək. Bu isə o deməkdir ki, daha çox istehlak edənlər üçün tariflər yüksələcək, az istifadə edənlər üçün isə sabit və nisbətən aşağı tariflərin saxlanması müzakirə olunur. Hökumət artıq bu ilin ortalarında bu məsələ ilə bağlı ictimai müzakirələrin açılmasına təşəbbüs göstərib və differensial kommunal tarif siyasətinin tətbiqi ilə bağlı ilkin addımlar atılıb. Qeyd edildiyi kimi, yanvarın birindən simvolik də olsa, minimum bir manatlıq differensiallaşdırılmış tarif siyasətinin tətbiqinə başlanılacaq. Bu minimum məbləğin növbəti ildə artırılması gözlənilir. Ola bilsin ki, yüksək istehlak edənlər üçün artım daha çox, az istifadə edənlər üçün isə abunəlik haqqı mərhələli şəkildə artırılsın. Bu isə differensial kommunal tarif siyasətinin artan xətt üzrə davam etdiriləcəyinin göstəricisi hesab olunur. Növbəti ildə həm qazın, həm də elektrik enerjisinin tariflərinin bahalaşacağı gözlənilir".

580 sürücü taksidə işləyə biləcək

Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən 16 dekabr 2025-ci il tarixində xüsusi hazırlıq keçmiş taksi minik avtomobili sürücüləri üçün Bakı, Gəncə və Bərdə şəhərlərində test imtahanı keçirilib.

İmtahan elektron formada 1 saat müddətində aparılıb və namizədlərə biliklərini nümayiş etdirmələri üçün zəruri şərait yaradılıb. Namizədlər imtahanı yekunlaşdırdıqda və ya imtahan üçün ayrılan vaxt başa çatdıqda nəticələrlə tanış olmaq imkanına malik olublar. Nəticələr həmçinin DIM-in saytında yerləşdiriləcək.

Xatırladaq ki, imtahanda iştirak etmək üçün 845 namizəd qeydiyyatdan keçib. Onlardan 782 namizəd imtahana gəlib. İmtahan nəticələrinə əsasən, 580 namizəd tələb olunan şərtləri ödəyərək uğur qazanıb.

İmtahan zamanı namizədlərə sürücülərin etik davranışı və avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin daşımalarını tənzimləyən normativ hüquqi aktlara dair Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilmiş xüsusi hazırlığın proqramını əhatə edən 20 test tapşırığı təqdim edilib.

10 və daha çox bal toplamış şəxslər imtahanı müvəffəqiyyətlə vermiş sayılırlar və onlara 7 (yeddi) il müddətində etibarlı olan şəhadətnamə təqdim ediləcəkdir. Şəhadətnamələrin verilmə tarixləri barədə əlavə məlumat veriləcək.

İmtahan nəticələri ilə bağlı Apellyasiya Komissiyası 17 və 18 dekabr tarixlərində saat 14:00-dan 17:00-dək Dövlət İmtahan Mərkəzinin elektron imtahanlar korpusunda fəaliyyət göstərəcək.

Azərbaycanda elektron siqaretlər qadağan olunur

Azərbaycanda elektron siqaretlər qadağan olunur.

Bu, Milli Məclisin Aqrar siyasət, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq, Əmək və sosial siyasət komitələrinin birgə iclasında müzakirəyə çıxarılan

"Tütün və tütün məmulatı haqqında" Qanuna təklif olunan dəyişiklikdə öz əksini tapıb.

Layihəyə əsasən, elektron siqaretlərin və onların komponentlərinin idxalı, ixracı, istehsalı, saxlanması,

topdan və pərakəndə satışı və istifadəsi qadağandır. Bundan başqa, qanunla reklamı qadağan olunan məhsulların siyahısına nikotin tərkibi olmayan elektron siqaretlər də əlavə olunur.

Qənimət Zahidə qiyabi ittiham aktı

Dövlət əleyhinə yönəlməli açıq çağırışlar etməkdə təqsirləndirilən Qənimət Zahidin cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi keçirilib.

"Teleqraf" xəbər verir ki, dekabrın 16-da Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Fəxrə Məmmədovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə dövlət ittihamçısı ittiham aktını elan edib.

Qiyabi məhkəmə prosesi qapalı keçirilir.

Növbəti proses dekabrın 23-də davam edəcək.

Qeyd edək ki, Qənimət Səlim oğlu Zahid Cinayət Məcəlləsinin 281.2-ci (Dövlət əleyhinə yönəlməli açıq çağırışlar, təkrar və ya bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə) maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunub.

İstintaqdan gizləndiyi üçün barəsində axtarış elan edilib. Bakı şəhər Səbəyev Rayon Məhkəməsinin 25 iyul 2018-ci il tarixli qərarı ilə barəsində dörd ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

İttihama görə, Qənimət Zahid 4 iyul və 15 iyul 2018-ci il tarixlərində "YouTube" platformasında Azərbaycanda qanuni əsaslarla formalaşmış və fəaliyyət göstərən mövcud hakimiyyətə qarşı zor tətbiqini təşviq edən açıq çağırışlar yayıb.

Bikalyo "Qarabağ"dan gedir?

Braziliya mediasında "Botafoqo" klubunun Pedro Bikalyonu satın almaq öhdəliyi ilə icarəyə götürmək üçün "Qarabağ"a təklif göndərməsi ilə bağlı xəbərlər yayılıb. Ağdam təmsilçisi Pedro Bikalyonun transfer xəbərləri ilə bağlı məsələyə aydınlıq gətirib.

"Qarabağ" klubundan verilən məlumat görə, "Botafoqo" komandasından braziliyalı yarımmüdafiəçi ilə bağlı hər hansı rəsmi təklif göndərilməyib.

Xatırladaq ki, Pedro Bikalyo "Qarabağ"a bu ilin yay transfer pəncərəsində "Palmeyras"dan qoşulub. Onun klubla olan müqaviləsi 2028-ci ilin yayına qədərdir.

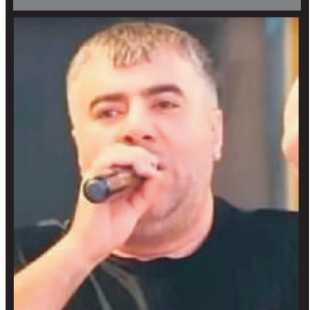

Akif Yusifov

Milli Qvardiyanın komandanı postundan azad edildi

Prezidentin Təhlükəsizlik Xidmətinin Milli Qvardiyasının komandanı, general-mayor Akif Yusifov vəzifəsindən azad olunub. Bu barədə müvafiq sərəncam imzalanıb. Sərəncama əsasən, A.Yusifov ehtiyata buraxılıb.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Prezidentinin 7 fevral 2013-cü ildə sərəncamı ilə Akif İsmayil oğlu Yusifov Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti rəisinin müavini - Milli Qvardiyanın komandanı təyin edilmişdi. Həmin ilin dekabrın 25-də ona general-mayor ali hərbi rütbəsi verilib. (mənbə: "Yeni səhər")

Rəşad Dağlı

Rəşad Dağlı amnistiyaya düşməyəcək

Prezident İlham Əliyev Milli Məclisə müzakirə üçün amnistiya aktı layihəsini göndərib.

Hazırda həbsdə olan məşhurlar arasında cəmiyyətə ən çox maraqlı olan meyxanəçi Rəşad Dağlıdır. Bəs ona bu amnistiya aktı ilə hər hansı güzəşt edilməsi mümkündür?

Bu barədə Ajans.az-a danışan Daşqın Qənberov deyib ki, Rəşad Dağlı ağır cinayət törətdiyi üçün ona güzəşt edilməyəcək: "Amnistiya aktının layihəsində aydın şəkildə göstərilir ki, ictimai təhlükə törətməyən, az ağır və ehtiyatsızlıqdan törədilmiş cinayətlərə münasibətdə tətbiq edilə bilər. Lakin Rəşad Dağlı qəsdən törədilmiş ağır cinayətdə ittiham olunduğundan ona bu amnistiya aktı ilə hər hansı güzəştin edilməyi gözlənilə bilməz".

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində Ramiz Mehdiyev və digərləri barəsində “dövlət hakimiyyətini ələ keçirməyə yönələn hərəkətlər” ittihamı ilə istintaqı aparılan cinayət işi üzrə növbəti qərar bəlli olub.

APA xəbər verir ki, cinayət işi üzrə toplanmış materiallar əsasında, baş nazirin səbiq birinci müavini, uzun illər Ramiz Mehdiyevin müdafiəsi nəticəsində məsuliyyətdən kənarda qalmış Abbas Abbasovun qeyd olunan cinayət işi üzrə istintaqa cəlb edilməsi barədə qərar qəbul edilib, ölkə hüduqlarından kənarda olmaqla istintaqdan yayındığı üçün barəsində axtarış elan edilib.

2013-cü ildə azərbaycanlı oliqarxların şərti adı “Milyarderlər İttifaqı” (Rusiya Azərbaycan Təşkilatları İttifaqı) olan qurumda birləşməsi, onlara “liderliyi” baş nazirin keçmiş müavini Abbas Abbasovun etməsi çoxlarının yadındadır. Bu təşkilat Moskvanın layihəsi və prezident seçkisi ərəfəsində Azərbaycan hakimiyyətinə qarşı təzyiq kimi qiymətləndirilib.

İllərdir Rusiyada yaşayan azərbaycanlı milyarderlərə ən müxtəlif kanallarla yaxın olan, Azərbaycanda isə yalnız kinorejissor kimi tanınan Rüstəm İbrahimbəyovun rəhbərliyi ilə Milli Şura təsis edilməsi və “müxalifətin çiyinlərində” prezidentliyə namizədliyinin elan olunması məhz “Milyarderlər İttifaqı”nın qərarı idi. Qurumun əsas “boss”u kimi baş nazirin səbiq birinci

müavini Abbas Abbasov təqdim edilirdi.

Abbas Abbasov 1949-cu il avqustun 4-də Gəncə şəhərində anadan olub. 1973-cü ildən Abşeron rayonunun quşçuluq sənayesi sahəsində baytar həkim, sex reisi, 1979-1982-ci illərdə Bakı Broylar Fabrikinin direktoru, 1982-ci ildən Özbəkistan Respublikasının quşçuluq təsərrüfatlarında direktor müavini, 1983-1989-cu illərdə Özbəkistan SSR Dövlət Quşçuluq Sənayesi Komitəsi sədrinin müavini, 1989-cu ildən Abşeron Quşçuluq Aqrar-İstehsalat firmasının baş direktoru, 1990-1991-ci illərdə Abşeron Rayon Partiya Komitəsinin birinci katibi, rayon XDS İcraiyyə Komitəsinin sədri, Azərbaycanın Dövlət müşaviri, vəzifələrində işləyib.

1992-ci ildən baş nazirin birinci müavini vəzifəsində çalışıb. 2006-cı ildə öz ərizəsinə əsasən tutduğu vəzifədən azad edilib. Sonra “AST Şirkətlər Qrupu”nın vitse-prezidenti olub.

Abbas Abbasov 2006-cı ildə “İstiqlal” ordeni ilə təltif edilərək hörmətlə yola salındı. Məxfi strukturlar, xüsusilə kəşfiyyatla yaxınlığı şübhə doğurmayan Abbas Abbasov təməlli Rusiyaya yerləşdi və

Axtarısa verilən Abbas Abbasov harada gizlənir?

Baş nazirin səbiq müavininin illərdir Azərbaycana qayıtmasına qeyri-rəsmi qadağa vardı, onun sığınacağı ölkə bəllidir...

burada yeni planlar qurmağa başladı. A.Abbasov ötən müddət ərzində müxtəlif qanunsuz yollarla Rusiya Federasiyasında Azərbaycan diaspor strukturlarını ələ keçirib təsir altına salmaq istiqamətində pozucu fəaliyyət aparıb. Rusiyadakı Azərbaycan diasporu adı altında pərdələ-

nərək anti-Azərbaycan fəaliyyətə keçdi. Amma əlbəttə ki, hakimiyyət dəyişikliyi kimi ciddi planları Azərbaycanın içində dəstək olmadan həyata keçirmək mümkün deyildi. “Milyarderlər İttifaqı” qurmaqla iş bitmirdi - onların Azərbaycanın siyasi müxalifəti ilə əlaqələrini formalaşdırmaq,

koordinasiya etmək gərəkdir. 2013-cü ilin əvvəlində Əli Kərimli və ətrafından ibarət tərkibdə formalaşdırılmış Milli Şuranın rəhbəri Rüstəm İbrahimbəyov da Abbas Abbasovun bilavasitə rəhbərliyi altında “Milyarderlər İttifaqı”nın Koordinasiya Şurasının üzvü olub.

Azərbaycanda qurulmuş Milli Şura ilə heç nəyə nail olmayan Abbas Abbasov 2015-ci ildə Milli Şuranın bağlandığını və özünün də siyasetdən getdiyini elan etdi.

A.Abbasovun Azərbaycana qayıtmaq qadağası var və səbiq vitse-primyer 20 ilə yaxındır “qaçqın həyatı” yaşayır. Abbas Abbasovun oğlu səbiq deputat Aydın Abbasov da uzun illərdir ölkə kənarındadır. Onların bütün bizneslərini Türkiyə və Rusiyada qurduqları iddia olunur. Abbas Abbasov kimi təcrübəli şəxs “Ramiz Mehdiyev işi” üzrə təqsirləndirilən şəxs elan olunacağını əlbəttə ki, proqnozlaşdırıb. Ona görə Rusiyanın himayəsində daha təhlükəsiz olduğun zənn edən Abbasov bu şimal ölkəsindədir.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Musavat”

Ramiz Mehdiyevin sükutunun 3-cü ayı istintaqın tələbi, yoxsa səbiq məmurun özünün seçimi?

Səbəyl Rayon Məhkəməsinin Prezident Administrasiyasının səbiq rəhbəri Ramiz Mehdiyev barəsində çıxardığı 4 aylıq ev dustaqlığı qərarının üçüncü ayı başlayıb. İstintaq Mehdiyevin yaşını nəzərə alaraq ibtidai istintaq müddətində onun ev dustaqlığı şəraitində saxlanılmasını uyğun hesab edib.

R.Mehdiyev Cinayət Məcəlləsinin 278.1 (dövlət hakimiyyətini ələ keçirməyə yönələn əməllər), 274 (dövlətə xəyanət) və 193-1.3.2-ci (cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakı leqallaşdırma) maddələri ilə ittiham edilir. Bu maddələrin sanksiya həddi ömürlük azadlıqdan məhrum etməyə qədərdir.

Qeyd edək ki, R.Mehdiyev 1995-2019-cu illərdə Prezident Administrasiyasının rəhbəri olub. 2019-2022-ci illər arasında isə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti vəzifəsini icra edib.

Qeyd edək ki, xüsusilə ağır cinayətlər üzrə son istintaq həttə 19 ay davam edə bilər, bu səbəbdən Mehdiyevin istintaq müddətinin uzadılması daha çox gözləniləndir. Bu isə fevral ayının 14-nə təsadüf edə bilər. İstintaq müddəti işi araşdıran müstəntiqin vəsatəti ilə uzadıla bilər, am-

ma ev dustaqlığı barədə qərar yalnız məhkəmə verməlidir.

Ramiz Mehdiyevin özünə qarşı başlanan cinayət işi və seçilən ev dustaqlığı tədbiri, istərsə də digər işlər, həbslər haqqında rəsmi açıqlama verilməyib. Lakin mediada yayılan xəbərlərdə AXCP sədri Əli Kərimli və partiya funksioneri Məmməd İbrahimin həbsinin Ramiz Mehdiyev işi ilə əlaqəli olduğu vurğulanıb.

Hələlik rəsmən bəyan olunmasa da, Əli Kərimli və Məmməd İbrahim barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbirləri ilə Ramiz Mehdiyev barəsində seçilmiş ev dustaqlığı

tədbirinin eyni gündə başa çatması həbslərin eyni cinayət işinin istintaqı çərçivəsində aparıldığını təsdiqləyən arqument kimi götürülə bilər. Hər üç şəxsin DTX-nın əməliyyatı ilə tutulmasını, bu qurumun istintaq təcridxanasında saxlanılmasını da arqumentlərə əlavə etmək mümkündür.

Mediada Milli Elmlər Akademiyası katibliyinin keçmiş rəisi, Prezident Administrasiyasının səbiq əməkdaşı Eldar Əmirovun da Ramiz Mehdiyev işinə görə tutulduğu qeyd edilib. Eldar Əmirovun tutulması xəbəri mətbuatda noyabrın 3-də dərc olunub. Xəbərdə onun Cinayət Məcəlləsinin hansı maddəsi ilə təqsir-

ləndirildiyi, hansı istintaq orqanının təqdimatı ilə tutulduğu göstərilməyib, yalnız Səbəyl Rayon Məhkəməsinin 4 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçdiyi vurğulanıb.

Daha maraqlısı budur ki, R.Mehdiyev ortada ciddi və ağır ittihamlara baxmayaraq, susmaqda davam edir. O, cəmi bir dəfə bu mövzuda müxbirin zənginə “alo” deməklə kifayətlənib, bundan sonra onunla media arasında heç bir bağlantı cəhdi alınmayıb. Bəs Mehdiyevin susqunluğu xüsusi bir müdafiə taktikasıdır? Yoxsa kifayət qədər həyat təcrübəsi olan PA-nın səbiq rəhbəri məqsədlə şəkildə susmağa üstünlük verir?

Siyasi və Hüquqi Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Xəyal Bəşirov “Yeni Musavat”a bildirdi ki, Ramiz Mehdiyevin susqunluq nümayiş etdirməsinin səbəbləri ola bilər: “Biz bilirik ki, Ramiz Mehdiyev barəsində həbs-qətimkan tədbiri qanunvericilikdə nəzərdə tutulduğu kimi, ev dustaqlığı olaraq tətbiq edilib. O ki qaldı Ramiz Mehdiyevin bu iki ayda susmasına, nəzərinizə çatdırım ki, Azərbaycan Respublikası Cinayət Prosessual Qanunvericiliyinin 163-cü maddəsində ev dustaqlığı ilə bağlı məsələlər öz əksini tapıb. Həmin maddənin tələbinə görə, ibtidai istintaqı aparən orqan tərəfindən ev dustaqlığında olan şəxsin cəmiyyətdən tam şəkildə təcrid olunması nəzərdə tutulmasa da bəzi hüquq və azadlıqları ilə bağlı məhdudiyyətlər qoyulur. Onlardan biri də məhz telefon danışqları, mediaya açıqlamalar verilməsi ilə bağlı məhdudiyyətdir. Telefon danış-

maları, yazışmalar, müxtəlif tədbirlərə gəlib gəlmək, ayrı-ayrı şəxslərlə əlaqələr qurmaq kimi hərəkətlərə qanunla məhdudiyyətlər qoyula bilər”.

Ekspertin sözlərinə görə, nəzərə alsaq ki, Ramiz Mehdiyev barəsində irəli sürülən ittihamlar çox ağır ittihamlardır və onun şəxsiyyətini, əvvəlki əlaqələrini, əhatə dairəsinin, təsir imkanlarının zamanında çox böyük olduğunu da nəzərə alsaq, Ramiz Mehdiyev barəsində qeyd olunan məhdudiyyətlər tətbiq olunubsa, təbii ki, real görünür: “Ona görə də ibtidai istintaq tərəfindən Ramiz Mehdiyevə telefon danışqları qadağa edilə bilər. İstisna deyil ki, o da bu məhdudiyyətdən istifadə edib, ümumiyyətlə, susur. Onun kimlərlə əlaqəyə çıxmaq cəhdləri də ola bilər ki, həmin cəhdlərdən ibtidai istintaq araşdırması üçün hansısa məqamlar müəyyən oluna, istintaq yeni nələrsə üstünə açsın. Bütün bunlar təbii ki, bizim ehtimallarıdır. Amma onun həttə ifadə verib-vermədiyi bizə məlum deyil. Bu gün reallıq odur ki, Ramiz Mehdiyev susqunluq nümayiş etdirir. Bu susqunluq araşdırması gedən cinayət işini hansı istiqamətdə aparacaq, qarşıdakı dövrdə görəcəyik. Hər bir halda istintaqın yekununda cəmiyyət üçün gizli olan bir sıra mətləblərin üstünün açıldığını şahidi olacağıq”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Musavat”

Ermenistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan Aİ Xarici İşlər Nazirləri Şurasının iclasında iştirak etmək üçün Brüsseldə olub. Bu barədə Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidməti məlumat yayıb. Dekabrın 2-də Ermənistan və Avropa İttifaqı arasında strateji tərəfdaşlıq gündəliyi imzalanıb.

Yada salaq ki, dekabrın 2-də Brüsseldə imzalanmış sənədə Bakı ciddi etiraz edib. XİN-in yaydığı bəyanatda sənəd "postmünaqişə dövründə reallıqları təhrif edən və bütövlükdə Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh gündəliyinə zidd" qiymətləndirilib.

"Sənədin giriş hissəsində və bir sıra digər bölmələrində, Azərbaycan tərəfindən təqdim edilmiş reinteqrasiya planından imtina etdikdən sonra ölkəmizdən könüllü şəkildə Ermənistanla münasibət qurmaq istəyən erməni sakinlərə istinadən "Azərbaycanın hərbi əməliyyatlarından sonra köçkün düşmüş Qarabağ erməniləri" ifadəsinin işlədilməsi və bu məsələnin Aİ və Ermənistan arasında tərəfdaşlıq prioriteti kimi müəyyən edilməsi, eləcə də bu kateqoriya insanların "qaçqın" statusunda qeyd edilməsi Azərbaycana qarşı qərəzin açıq-aydın nümunəsidir" deyə XİN bəyan edib. Azərbaycanla Ermənistan arasında paraflanmış saziş layihəsinin 7-ci maddəsində tərəflərin qarşılıqlı sərhəddə hər hansı üçüncü tərəfin qüvvələrini yerləşdirməklə bağlı öhdəlik nəzərə alındıqda, Azərbaycana qarşı təbliğat vasitəsi kimi istifadə olunan Aİ-nin Ermənistandakı Müşahidə Missiyasının (EUMA) fəaliyyətinə xitam vermək əvəzinə, EUMA-nın mövcudluğunun qorunmasının və missiyanın tam operativliyinin təmin olunmasının prioritetləşdirilməsi digər narahatlıq mənbəyidir. Prioritetlər sırasında qeyd edilənlərlə yanaşı hərbi və müdafiə məsələlərinin vurğulanması Ermənistanın hərbişməsinə

xidmət etdiyi vurğulanır.

Nəhayət, açıqlamada əsas vurğu Aİ-nin Ağ Evdə imzalanmış 8 avqust sənədinə yumşaq desək, gözdə tutulmuşdur. Belə ki, 8 avqust Vaşinqton sammiti zamanı normallaşma prosesi çərçivəsində əldə edilmiş və mühüm əhəmiyyət kəsb edən "Beynəlxalq Sülh və Rifah naminə Tramp Marşrutu" (TRIPP) layihəsinə bir dəfə belə istinad edilməməsi Bakıda ciddi narahatlıq doğurduğu vurğulanıb. Daha sonra bildirilir ki, Aİ post-münaqişə dövründə əldə edilmiş müsbət irəliləyişlər fonunda keçmiş münaqişənin elementlərini yenidən gündəmə gətirməsi də müəyyən şübhələr yaradır. Bəzi iddialara görə, ABŞ-nin Ukraynadakı sülh planına əngəl olan Aİ ilə münasibətlərin gərginləşməsi Azərbaycan-Ermənistan arasında Ağ Evdə paraflanmış sənədin başında "çatlamaq" bilər. Aİ-nin Bakının etirazına hələ də münasibət bildirməməsi də haqlı suallar doğurur.

Deputat Arzuxan Əlizadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Avropa İttifaqının tutduğu mövqe heç bir halda sülhə dəstək kimi qəbul edilə bilməz. Onun sözlərinə görə, Aİ tərəfindən uzun illər Azərbaycana xoş məram göstərilməyib: "Əksinə, işğala məruz qalan tərəfi gözdə tutub, işğalçıya güldənərkən söz deməyib. İndi də 30 il Azərbaycana ziyan vurmuş Ermənistan dəstəklənir, sanki torpağı yağmalanan və zərər çəkən tərəfdir. Faktiki Qərbdən belə bir ədalətsiz yanaşı hərbi və müdafiə məsələlərinin vurğulanması Ermənistanın hərbişməsinə

Trampın imzası Ermənistanla sülhü təhlükəyə atdı

Aİ ilə münasibətlərin gərginləşməsi Ağ Evdə paraflanmış sənədin başında "çatlamaq" bilər - Bakıdan xəbərdarlıq

nədən imzalanmasında məqsəd Rusiyadan uzaqlaşmaq dırsa, bunu Azərbaycan üzərindən etmək doğru yanaşma deyil".

A.Əlizadə vurğuladı ki, sözügedən sənəd seçki ərzində Paşinyan hakimiyyətinə dəstəkdir, amma Azərbaycana qarşı yönəlməsi təəssüf doğurur: "Avropa dövlətləri sülhə və sabitliyə deyil, gərginliyə xidmət edən addım atmış oldu. Reallıq budur ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında normallaşmaya mane olmaq artıq mümkün deyil və proses geri dönüşü olmayan yoldadır. Ermənistan özü də anlayır ki, Azərbaycan və Türkiyəsiz regionda dayanıqlı

sabitlik əldə etmək mümkün olmayacaq".

Deputat hesab edir ki, kənar müdaxilələr olmasa, yekun sülh sənədini imzalamaq prosesini daha sürətlə keçmək mümkündür: "Əslində Fransa və digər ermənipərəst mərkəzlərin bir müddət əngəl olmaq cəhdləri ilə üz-üzə idik. Artıq həmin dövr geridə qalıb. Avropa İttifaqı isə həmin sənəddə yer alan əsassız fikirlərlə Ermənistanı "tumarlamaq" istəyib. Lakin bu mərhələ də keçib gedəcək. Eyni zamanda Birləşmiş Ştatlarla Avropa Birliyi arasında Ukrayna böhranı ilə bağlı yaranmış gərginliyə baxmayaraq, Cənubi Qaf-

qazda sülhü pozmaq mümkün olmayacaq. Yəni Trampın memarı olduğu sənəd yekun sülh müqaviləsi ilə nəticələnməyəcək".

Siyasi icmalçı Asif Nərimanliya görə, Avropa Birliyi ilə Ermənistan arasında imzalanan "Tərəfdaşlıq Gündəliyi" sənədi Bakı-İrəvan xəttində etimad quruculuğuna inamsızlıq yaradır. Onun sözlərinə görə, sənəddə qeyd olunur ki, AB Ermənistanla tərəfdaşlıq çərçivəsində "Azərbaycanın həyata keçirdiyi hərbi əməliyyatlar nəticəsində Dağlıq Qarabağdan didərgin düşmüş ermənilərin (bundan sonra "didərgin düşmüş ermənilər" və/və ya

"qaçqınlar") ehtiyaclarının ödənilməsinə və sosial-iqtisadi inteqrasiyasının təşviq edilməsinə xüsusi diqqət yetirəcək".

"Bu, Ermənistanla imzalanan sənəddə Azərbaycanın ittiham edilməsi və regional sülhə qarşı "minaların" yerləşdirilməsi cəhdidir. Azərbaycan erməniləri Qarabağdan "didərgin" salmaqda ittiham edilir: halbuki 20 sentyabr əməliyyatında heç bir mülki şəxsə, yaxud infrastrukturaya zərər yetirilmədi və ermənilərin Qarabağdan çıxması könüllü şəkildə baş verdi. "Dağlıq Qarabağ" ifadəsi Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə qarşıdır və mövcud sülh prosesinə adekvat deyil. "Dağlıq Qarabağ" ifadəsinin Avropada qəbul olunması Ermənistanla revansistlərin fəaliyyətini stimullaşdırır. Əslində İrəvan da anlayır ki, sənəddə əks olunanlar Bakının etimad quruculuğuna inamını azaldır, sülh prosesinə zərər verir. Buna rəğmən, "Dağlıq Qarabağ" ifadəsinin sənəddə salınması konkret maraqlardan irəli gəlir. Birincisi, Ermənistan "Dağlıq Qarabağ ermənilərinə sosial dəstək" kimi Avropa Birliyindən aldığı maliyyənin davamlı olmasını təmin etmək istəyir; ikincisi, Ermənistan hakimiyyəti həm də seçici elektoratı kimi gördüyü Qarabağdan geri qayıdan ermənilərin sosial problemlərini həll etməklə onların əks-düşərgəyə kütləvi axınına imkan vermək istəmir. Üçüncüsü, İrəvan "Dağlıq Qarabağ ermənilərini" Bakı ilə danışıqlarda, xüsusilə qərbi azərbaycanlıların qayıdışı tələbinə qarşı hələ də kart kimi saxlamağa çalışır".

Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"

Özgə savaşında bir-birimizi niyə öldürürük?

Azərbaycanlılar əsasən gürcü legionerlərin təşkil etdiyi batalyonlarda Rusiyaya qarşı vuruşurlar; Ukraynaya qarşı döyüşənlər də...

Rusiyanın Ukraynaya qarşı 4 ilə yaxındır apardığı müharibə həm də bir sıra xalqların nümayəndələrinin, eləcə də azərbaycanlıların bir-birlərinə qarşı döyüşdüyü müharibədir. Qeyri-rəsmi məlumatlara görə, bu günə qədər hər iki tərəfdən yüzlərlə soydaşımız hərbi əməliyyatlarda iştirak edir. Onların sırasında xeyli sayda həlak olan və ya yaralananlar var. Ukraynada 100-ə yaxın, Rusiyada isə yüzlərlə (qeyri-rəsmi məlumatlara görə 1000-ə yaxın) azərbaycanlı həyatını itirib.

Pressklub.az hərbi ekspertlərə istinadən yazır ki, Ukraynada əcnəbilərin döyüşlərə cəlb edilməsi qanunla tənzimlənir. Əməliyyatlarda iştirak etmək istəyən əcnəbi könüllülər əvvəlcə xüsusi xidmət orqanlarının yoxlamasından keçirilir və daha sonra hərbi hazırlığa cəlb edilir və cəbhə bölgəsinə göndərilir. Azərbaycanlılar əsasən gürcü legionerlərin təşkil etdiyi batalyonlarda

vuruşur. Qeyd edək ki, Ukrayna tərəfdən rəsmi elan olunmuş həm gürcü, həm də çeçen birlikləri müharibədə iştirak edir.

Döyüşə qatılanların təxminən üçdə biri Ukrayna vətəndaşı olan soydaşlarımızdır, qalanları isə bu ölkədə daimi ya-

şamaq hüququ olanlar və xarici ölkələrin vətəndaşlarıdır. Onların əməliyyatlarda iştirakı ölkə qanunvericiliyi ilə tənzimlənir, xidmət şəraitinə görə min dollardan 3-4 min dollara qədər maaş alırlar. Yaralanan, müxtəlif səbəblərdən təxris edilənlər də yüksək müavinətlə təmin

edilir, ölkədə və xaricdə müalicələri təşkil edilir. Döyüşlərdə həlak olanların ailələrinə isə bir neçə yüz min dollar kompensasiya verilir, ailə dövlət himayəsinə götürülür.

Rusiyada isə vəziyyət fərqlidir. Hərbi ekspertlər bildirirlər ki, Rusiyada yaşayan

azərbaycanlıların əksəriyyəti səfərbərlikdən və ya məcburi cəlb edilməkdən yayınmağa çalışırlar. Vətəndaşlığı olanlar arasında ölkəni tərk edibilməyənə yayınma şansı çox azdır, bundan başqa, həbsxanalarda cəza çəkən soydaşlarımızın bir hissəsi müharibəyə aparılıb. Araşdırmada qeyd olunduğu kimi, Ukraynada öldürülənlər sırasında onlar ikinci yerdə gəlirlər. Bu itkilərin içində, təəssüf ki, həmvətənlərimiz də var. Bununla belə, müxtəlif şirmləndirici vədlərə inanaraq müharibəyə gedənlər də var, onların sağ qayıtmaması nadir hallarda mümkün olur.

Qeyri-rəsmi mənbələrə görə, Rusiya xüsusi xidmət orqanları döyüşçü cəlb etmək üçün postsovet ölkələrində, eləcə də dünyanın müxtəlif yerlərində - Latın Amerikası, Pakistan, Afrika qitəsi və s. - genişmiqyaslı işlər aparır. Xüsusilə hərbi təlim görmüş, müharibədə iştirak etmiş şəxslərin

Ukraynaya qarşı müharibəyə cəlb edilməsi üçün cəhdlər edilir.

Qeyd edək ki, Azərbaycan qanunvericiliyində vətəndaşların xarici hərbi birləşmələrdə iştirakı ağır cinayət əməli sayılır. "Əməli ölkədə deyil, xaricdə etmişəm" arqumenti keçərli deyil. Cinayət Məcəlləsinə (CM) görə, xarici ölkədə, Azərbaycanın maraqlarına aid olmayan silahlı münaqişədə pul və ya digər maddi maraq qarşılığında iştirak müzdlülük sayılır. Bu, ağır cinayətdir və əməli törədənlər uzunmüddətli azadlıqdan məhrum etmə cəzası ilə cəzalandırılır.

CM-ə görə, Azərbaycanda vətəndaşının başqa ölkənin ordusunda, qeyri-dövlət silahlı dəstəsində, separatçı və ya qeyri-qanuni hərbi birləşmədə Azərbaycan dövlətinin icazəsi olmadan iştirak etməsi cinayət məsuliyyəti yaradır. Əməli törədənlər, konkret haldan asılı olaraq, 10-15 ilədək həbslə cəzalandırılırlar.

Xatırladaq ki, ötən illərdə Yaxın Şərqdə baş vermiş vətəndaş müharibələrində iştirak edən terror təşkilatlarına qoşulmuş xeyli sayda azərbaycanlı DTX tərəfindən aşkar edilərək, barələrində sərt tədbirlər görüldü.

"Yeni Müsavat"

“Elə ab-hava yaradılır ki, sanki...”

Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirildi

Dekabrın 16-da Milli Məclisin növbəti plenar iclası Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə keçirildi. Deputat Bəhruz Məhərrəmov çıxışı zamanı Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının bəzi funksionerlərinin barəsində başlanmış cinayət təqibi ilə bağlı ictimaiyyəti çaşdırmağa yönəlmiş cəhdlərə şahidlik etdiyini söylədi. “Elə ab-hava yaradılır ki, sanki bütün dünyanın diqqəti Azərbaycana yönəlib və sanki dünya mediası bu prosesi mənsəflərində saxlayır. Birincisi, sosial mediada tirajlanan bu kimi xəbərlər saxtadır və heç bir realığa söykənmir. İkincisi, dünyada özünə hörmət edən hər kəs bilir ki, indiki halda bu həbsləri pisləmək açıq formada Rusiyanın kəşfiyyat şəbəkəsinin müdafiəsinə qalxmaq deməkdir. Bu mənada, yaradılan süni ajiotaj əslində AXCP-nin özünü ifşadır”, - deputat bildirdi.

Deputat Elman Nəsirov diqqəti Avropa İttifaqı-Ermənistan münasibətlərinə cəlb etməyə çalışdı. Bildirdi ki, bəzi siyasi dairələr sülh müqaviləsinin bağlanmasında maraqlı deyillər. Deputat qeyd edib ki, Avropa İttifaqı Ermənistanla tərəfdaşlıq edir: “İmzalanan sənəddə hərbi cinayətkarların azad olunması əksini tapıb. Eyni zamanda Trump marşrutu məsələsi təhrif olunub”.

E.Nəsirov məkrli siyasətdən də bəhs etdi: “Həmin siyasi dairələr sülh müqaviləsinin bağlanmasında maraqlı deyillər, yaxud vaxtı uzatmaq istəyirlər. Həmçinin İran və Rusiya Trump marşrutuna qarşı çıxır. Bir yandan Avropa İttifaqı, digər yandan bu ölkələr Zəngəzur dəhlizinin açılmasına maneə törədirlər. Lakin prezident İlham Əliyevin yürütdüyü siyasət nəticəsindən belə halların qarşısı alınacaq, Azərbaycanın sülh təşəbbüsü reallaşacaq”.

Deputat Razi Nurullayev bildirdi ki, minlərlə vətəndaşımızın çox ciddi və ağır bir problemini danışmaq istəyir: “Hazırda ölkənin bir çox kənd və qəsəbələrində insanlar evlərinə sənəd ala bilmədikləri üçün qaz və işıq çəkdiyə bilmir. Söhbət qeyri-qanuni tikililərdən getmir. Söhbət illərdən bəri qazı olmayan, aillərin məskunlaşdığı evlərdən gedir. Ən

acınacaqlısı isə odur ki, çox vaxt qaz borusu həmin evlərin düz önündən keçir. Texniki imkan var, qaz var, amma vətəndaşa deyilir ki, kupça, evin qeydiyyat sənədini getir. Kənd yerində yaşayan, aşağı gəlirli ailə üçün kupça almaq həm baha, həm də olduqca mürəkkəb prosesdir. Aylarla davam edən sənədləşmə, idarələr arasında süründürməçilik insanların bezdirdir. Nəticədə vətəndaşlar bu prosesdən imtina edir və deyir ki, evimdə donaram, amma bu sənədləşmə əzabını bir daha yaşamayacağam. Bu, artıq təkə sosial məsələ deyil. Bu, insan ləyaqətinə toxunan bir problemdir”.

Milli Məclisin iclasında “Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi ilə Türkiyə Respublikasının Milli Müdafiə Nazirliyi arasında qarşılıqlı hərbi təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsinə dair Anlaşma Memorandumu”nun təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanun layihəsi müzakirəyə çıxarıldı. Layihə Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsində müzakirə olunmuş və plenar iclasa tövsiyə edildi.

Deputatlar Hikmət Babaoğlu, Sahib Aliyev, Bəhruz Məhərrəmov və digər deputatlar çıxış etdikdən sonra sənəd təsdiqləndi.

Deputat Əli Məsimli qeyri-neft sektorunun problemlərindən və perspektivlərdən bəhs etdi:

“2026-cı ilin büdcə zərfinin müzakirələri göstərdi ki, gələcək il və orta perspektivdə ölkəmizdə iqtisadi artımın əsas mənbəyi qeyri-neft sektoru olacaq. Bu əsasda 2024-cü ildə ÜDM-in həcmimin 68 faizini qeyri-neft sektoru təşkil edirdisə, 2029-cu ildə isə 80 faizi ötcəyi gözlənilir. Qeyri-neft sektoru üzrə qoyulan hədəfə nail olunması xeyli dərəcədə üç sahənin-aqrar sahə, emal sənayesi və turizm sahəsində mövcud potensialdan optimal əlaqələndirilmiş şəkildə istifadənin səmərəlilik dərəcəsinə asılı olacaq. İnkişaf etmiş kənd təsərrüfatı iqtisadi sabitliyin başlıca şərtidir. Bu sahədə istehsalın sürətlə artırılması ərzaq təhlükəsizliyi strategiyasının əsasını təşkil edir. Son on ilin statistikasına baxdıqda görürük ki, 2016-2023-cü illərdə aqrar sahənin orta illik artım tempi 3,6 faiz olmaqla, həmin dövrdə ümumi daxili məhsulun orta illik artım tempindən yüksək olub. Ötən ildən başlayaraq artım tempi ikinci ildir ki, aqrar sahədə artım tempi ÜDM-in artım tempindən aşağı enib və bu ilin 11 ayında cəmi 1,1 faiz təşkil edib. Təsədüf təkrar olunmur, əgər olunursa, o artıq təsadüf xarakteri daşıyır. Aqrar sahədə artım tempinin iki il ardıcıl olaraq minimuma enməsi çox ciddi siqnalıdır”.

Müharibə əlilləri və şəhid ailələri mülkiyyət hüquqlarının qeydiyyatıyla bağlı sənədlərə görə rüsumdan azad edilir. Bu məsələ “Dövlət rüsumu haqqında” və “Daşınmaz əmlakın dövlət reyestrinə haqqında” qanunlara təklif edilən də

yişiklikdə əksini tapıb. Buraya aiddir:

- *daşınmaz əmlaka dair hüquqların dövlət qeydiyyatına alınması ilə bağlı reyestrin çıxarışın, texniki sənədlərin (pasport və plan ölçü) verilməsi;*

- *torpaq sahələri üzərində hüquqların qeydiyyatı üçün mərzçəkmə işlərinin görülməsi;*

- *daşınmaz əmlak üzərində hüquqların məhdudlaşdırılmasına*

- *(yüklülyünə) dair dövlət reyestrindən arayışın verilməsi; ipotekanın dövlət qeydiyyatına alınması;*

- *eləcə də daşınmaz əmlaka dair digər hüquqi hərəkətlər.*

Təklif olunan dəyişiklik sosial cəhətdən həssas əhali kateqoriyasının - müharibə ilə əlaqədar, 20 Yanvar hadisələri ilə əlaqədar, hərbi xidmət vəzifələrini yerinə yetirməklə əlaqədar (o cümlədən Çernobıl AES-də hərbi xidmət vəzifələrini yerinə yetirməklə əlaqədar) əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin, habelə şəhid ailəsi statusu almış şəxslərin həmin xidmətlərə və hüquqi hərəkətlərə görə dövlət rüsumundan azad olunmasını nəzərdə tutur.

Azadolma qeyd olunan kateqoriyadan olan şəxslərin sosial müdafiəsinə yönəlib.

Layihə səsverməyə çıxarılarq birinci oxunuşda qəbul edildi.

İclasda “Dövlət qulluğu haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi müzakirəyə çıxarıldı. Layihə barədə parlamentin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli məlumat verdi. Layihəyə əsasən, dövlət qulluqçusu müddətli həqiqi hərbi və ya alterna-

tiv xidmətə çağırıldıqda dövlət qulluğuna xitam verildikdə ona orta aylıq dövlət məvacibinin 3 misli miqdarında müavinət ödəniləcək. Dövlət orqanının ləğvi istisna olmaqla, müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılanadək müvafiq dövlət orqanında qulluq keçmiş şəxslər, hərbi xidmətdən buraxıldıqdan ən gec 60 təqvim günü keçənədək əvvəlki vəzifəsini tutmaq üçün müraciət etdikdə, həmin orqanda əvvəlki və ya analoji vəzifəyə təyin ediləcəklər. Layihədə bildirilib ki, müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılmazdan bilavasitə əvvəl dövlət qulluğu vəzifəsində qulluq keçmiş və ehtiyata buraxıldıqdan bilavasitə sonra yenidən dövlət qulluğu vəzifəsinə təyin edilmiş dövlət qulluqçularının müddətli həqiqi

hərbi xidmətdə olduqları müddət onların qulluq stajı hesablanarkən nəzərə alınacaq. Qanun layihəsində göstərilir ki, dövlət qulluqçusu vəfat etdikdə, onun vərəsələrinə müavinət verəcək. Layihəyə əsasən, dövlət qulluqçusu vəfat etdikdə, habelə məhkəmə tərəfindən xəbərsiz itkin düşmüş hesab edildikdə və ya ölmüş elan edildikdə dövlət qulluğuna xitam verildikdə onun vərəsələrinə orta aylıq dövlət məvacibinin 4 misli miqdarında müavinət ödəniləcək.

Vergi Məcəlləsi və “Sosial sığorta haqqında” Qanuna da müvafiq dəyişikliklər təklif olunub. Qanun layihəsi səsverməyə qoyularaq ilk oxunuşda qəbul edildi.

□ **Elsad PAŞASOY,**
“Yeni Məsvat”

Lavrovun mesajı Bakını qorxutmaq məqsədi daşıyır

“Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov İran Dövlət Televiziya və Radio Yayımaları Korporasiyasına verdiyi müsahibədə Qərbi ölkələrini regionda qərarlarını dikte etmək üçün “Xəzər beşliyi”ni parçalamaq niyyətində günahlandırır. Onun sözlərinə görə, Qərbin yanaşması müstəmləkə, neokolonial siyasətin tamamilə birmənalı davamıdır: “Bunun mahiyyəti ondan ibarət idi ki, Qərb həmişə başqalarının hesabına yaşamaq istəyib. Eyni şeyi Xəzər regionunda da görürük. Qərb indi öz planlarını hazırlayır, “Xəzər beşliyi”ni parçalamağa və Xəzəryanı dövlətlərin konsensusundan faydalanmayacaq qərarlar qəbul etməyə çalışır”.

Bakupost.az xəbər verir ki, bu barədə siyasi şərhçi Elxan Şahinoğlu bildirib. Onun sözlərinə görə, Kreml Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələrinin müstəqil siyasətindən narahatdır: “Sergey Lavrovun açıqlaması məhz bundan xəbər verir. Rusiya rəsmiləri bir tərəfdən qonşu ölkələrin daxili işlərinə qarışmadıqlarını bəyan edir, digər tərəfdən isə Lavrov kimilərin açıqlamaları vasitəsilə bunun tərsini “sübut” edirlər. Lavrovun mesajı Qərbdən çox bölgə ölkələrinə ünvanlanıb, Xəzərə sahilə olan Azərbaycanı, Qazaxıstanı və Türkmənistanı qorxutmaq məqsədi daşıyır.

Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələri qonşu ölkələrlə yanaşı ABŞ və Avropa İttifaqı ilə sıx əməkdaşlıqda maraqlıdır. Bu, həmin dövlətlərin, o cümlədən Azərbaycanın təbii haqqıdır. Mərkəzi Asiya ölkələri ABŞ və Avropa İttifaqı ilə 5+1 formatında əməkdaşlıq edir. Bu formatda keçirilən görüşlərin sayı artıb. Bu, Kremlin narahatdır. Rusiyanın hakim dairələrində hesab edirlər ki, Vaşinqton və Brüssel bu yolla Cənubi Qafqazı və Mərkəzi Asiyayı Rusiyanın təsir dairəsindən çıxarmağa çalışırlar. Burada həqiqət payı var. Vaşinqton və Brüssel istəmir ki, Rusiya qonşu ölkələrdə hegemon mövqelərə sahib olsun. Məsələ burasındadır ki, Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələrinin özləri də Rusiyanın təsir alətlərindən qurtulmağa çalışırlar. Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələri bərabərhuquqlu əməkdaşlığa üstünlük verirlər. Bu isə Rusiyanın imperialist dairələrinin maraqlarına cavab vermir. Kremlin Ukraynaya qarşı işğalçı müharibəni davam etdirməsi Rusiyaya qonşu ölkələri Moskvadan məsafə saxlamağa məcbur edib”.

Bakının “İbrahim sazişləri” tərəddüdü

Rusdilli israilililər hesab edir ki, bu bütün bölgəni dəyişdirə biləcək addım olar

“Rusdilli israililələrin ictimai rəy təhlili göstərdi ki, bu auditoriya ölkədə siyasi cəhətdən ən aktiv və məlumatlı auditoriyalardan biri olaraq qalır. Rusdilli respondentlərin 63 faizi özünü sağçı, 89 faizi özünü İsrailin və-tənpərvəri adlandırır və əksəriyyəti beynəlxalq gündəmi, regional hadisələri və dünya liderlərinin fəaliyyətini yaxından izləyir. Buna görə də İsrailin “dost ölkələri” və “tərəfdaş ölkələri” ilə bağlı suala verilən cavablar aşkardır - onlar təsadüfi emosiyaları deyil, şüurlu siyasi qavrayışı əks etdirir”. İsraili hərbi-siyasi ekspert Yuri Boçarov zerkalo. az-a müsahibəsində belə deyib.

Tədqiqatın əsas məqamlarından biri rusdilli israililələrin hansı ölkələri İsrailin “ən yaxın dostları” hesab etməsi məsələsi idi. Nəticə diqqətləyiqdir: respondentlərin 55%-i tərəfindən Azərbaycan birinci yeri tutdu.

Bu, Azərbaycanı həttə ənənəvi olaraq İsrailin strateji tərəfdaşı hesab edilən ABŞ-dən (52%) irəli qoyur. Almaniya, Argentina və Çexiya ardınca gəlir. Bu o deməkdir ki, rusdilli auditoriyanın qavrayışında Azərbaycan artıq sadəcə vacib regional tərəfdaş deyil - o, İsrail ilə ardıcıl və etibarlı münasibətlər quran bir ölkə kimi qəbul edilir.

Bu mövqə Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi, hərbi əməkdaşlıq və həm tarixən, həm də bu gün yəhudi icması-na hörmət sahəsindəki rolunun tanınmasını əks etdirir.

İlham Əliyev İsrailin ikinci ən çox dostu olan dünya lideridir. Rusdilli israililələr tərəfindən İsrailin dostu hesab edilən dünya liderlərinin reytingindən əldə edilən məlumatlar da eyni dərəcədə aşkardır. Gözlənilirdiyi kimi, ABŞ Prezidenti Donald Tramp siyahıda birinci yerdədir (77%). Lakin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Almaniya kansleri Fridrix Merz və global səhnədə formal olaraq daha nüfuzlu olan digər ölkələrin baş nazirləri və prezidentlərini qabaqlayıaraq (49%) geridə qoyur.

İsrailin siyasi sosiologiyası üçün bu nəticə olduqca əhəmiyyətlidir. O, rusdilli auditoriyanın İlham Əliyevi İsrail ilə əməkdaşlığı davamlı olaraq dəstəkləyən, proqnozlaşdırıla bilən, sabit xarici siyasət yürüdən və İsrailə və onun təhlükəsizliyinə hörmət nümayiş etdirən bir lider kimi qəbul etdiyini qeyd edir.

Xüsusilə diqqətləyiqdir ki, bu qavrayış faktiki olaraq beynəlxalq beyin mərkəzlərinin qiymətləndirmələri ilə üst-üstə düşür. Britaniya beyin mərkəzi BISI-yə görə, Azərbaycan hazırda orta müddətli dövrdə “İbrahim sazişləri”ne qoşulmaq üçün ən real namizəd kimi görünür. Rusdilli israililələr üçün bu potensial addım məntiqi olaraq mövcud bir nümunəni izləyir: etibarlı dost hesab etdikləri bir ölkə təbii olaraq İsrailə əməkdaşlığını gücləndirir.

Bakı üçün “İbrahim sazişləri” sistemine qoşulmaq ölkəni yeni beynəlxalq təsir səviyyəsinə qaldıra biləcək struktur maneərinə çevrilə bilər. Bu, Azərbaycana Amerika vasitəçiliyinə əsaslanan iqtisadi və siyasi əlaqələrin qlobal arxitekturasına inteqrasiya etməyə, tərəfdaşlarının dairəsini genişləndirməyə, enerji diplomatiyasındakı mövqeyini gücləndirməyə və üç strateji ölçüdə təsirini əhəmiyyətli dərəcədə artırmağa imkan verərdi: Türk dünyasında, postsovet Avrasiya məkanında və Yaxın Şərq təhlükəsizlik sisteminə.

Nəticədə, Azərbaycanın “İbrahim sazişləri”nə mümkün qoşulması təkcə İsrailə uzun müddətdir davam edən dialoqun məntiqi davamı deyil, həm də yeni, daha sabit regional infrastrukturun formalaşmasında mühüm addım olardı.

Bakı əsas, sistem baxımından vacib tərəfdaşa çevrilir.

“Rossotrudniçestvo”nun Avrasiya və Rusiya Humanitar Missiyası ilə birgə həyata keçirdiyi Qarabağı tərk etmiş insanlara dəstək layihəsinin müddəti ən azı 2026-cı ilə qədər uzadılıb. Rəsmi səbəb kimi “davamlı müraciət axını” göstərilir.

Minval.az xəbər verir ki, “Rossotrudniçestvo” rəhbərinin müavini İqor Çayka layihənin uzunmüddətli olduğunu və “Rusiyanın Qarabağı erməniləri ilə birgə olduğunu göstərmək” istəyi ilə izah edib.

Bundan əvvəl o da bildirilib ki, Ermənistanda “Rossotrudniçestvo” Qarabağı könüllü tərk etmiş vətəndaşların şəxsi məlumatlarını toplayır. Ermənistan hökumətindəki mənbələrin bildirdiyinə görə, insanlardan pasport, doğum haqqında şəhadətnamə və digər sənədlərin skanını təqdim etmələri xahiş olunur. Məlumatların toplanmasının humanitar yardım göstərmək bəhanəsi ilə aparıldığı iddia edilir. Qarabağı tərk etmiş erməniləri niyə Rusiya siyahıya alır? Qarabağ ermənilərini yenidən təşkilatlandırmaq, bəlkə də lazım gələrsə silahlandırmaq niyyəti ola bilərmi?

Ədalət Partiyasının sədri Mütəllib Rəhimlinin sözlərinə görə, 2023-cü ilin sentyabr ayından sonra Qarabağdan könüllü şəkildə köçən ermənilərin şəxsi məlumatlarının ruslar tərəfindən toplanması ciddi məsələdir: “Rossotrudniçestvo”nun Ermənistanda həyata keçirdiyi təxribat xarakterli bu layihə rəsmi olaraq humanitar yardım kimi qeyd olunsa da, daha dərin məqsədlərə hesablanıb. “Rossotrudniçestvo” Rusiyanın xarici ölkələrdə mədəni və humanitar təsir vasitəsi kimi fəaliyyət göstərən qurumdur. Rusiyanın bir çox əhalisi çətin həyat şəraitində ehtiyac içərisində yaşadığı halda bu təşkilat indiyədək ermənilərə xeyli yardım göndərüb. Qarabağı könüllü tərk etmiş ermənilərin guya ehtiyacları bitmədiyinə görə Rusiya onlara dəstək göstərir. Halbuki Rusiyanın əyalətlərində aclıq və səfalet həddində yaşayan xeyli insan var. Niyyətləri saf olsaydı elə həmin adamlara köməklik edərdilər. Görünən odur ki, bu, sadəcə, humanitar deyil, Qarabağı könüllü tərk edən ermənilərin pasport, doğum şəhadətnaməsi və digər şəxsi sənədlərin skanlarının toplanması gələcək təxribatlar üçün baza yaratmaqdır.

Humanitar yardımın arxasında çoxsaylı pis niyyətlərin gizlədildiyini görmək mümkün deyil. Rusiya Qarabağ ermənilərini potensial resurs kimi qiymətləndirir. Onlar gələcək provokasiyalar üçün baza ola bilər. Onların adından gələcəkdə Qarabağa qayıdış iddiaları qaldırmaqla Azərbaycana təzyiq etmək niyyətinin olduğu görünür. Təbii ki, toplanan sənədlər ermənilərin əvvəllər Qarabağda yaşadığını sübut etmək üçün dəlil kimi istifadə olunacaq. Qarabağ erməniləri Rusiya tərəfindən siyasi alət kimi mütəmadi olaraq istifadə olunub. Vaxtilə ermənilərin Qarabağa köçürülməsində də məqsəd bu olub. “Rossotrudniçestvo”nun niyyətinin arxasında həm də Ermənistanın daxildəki siyasi tarazlıq yaratmaq dayanaqları da var. Bunlarla mövcud hakimiyyətə hər zaman təsir mexanizminin formalaşdırıldığı da deyə bilərik. Bu, Ermənistanı Rusiyanın manevr imkanlarını artırır və onu təsir zonasında saxlamağa kömək edir.

Bu siyahı erməniləri yenidən təşkilatlandırmaq və ya silahlandırmağa da xidmət edir. Kreml Ermənistanda müxalifəti konsolidasiya etməyə çalışır. 2025-ci ildə Gümrüdəki Rusiya bazasına şəhər döyüşləri üçün nəzərdə tutulan hərbi texnika və personal yerləşdirilib. Qarabağdan köçən ermənilərin əlində qalmış silahlar indi Ermənistanda ola bilər. Bu, küçə müharibələri üçün baza yaradır. Ukraynadakı müharibə səbəbindən Rusiyanın resursları məhduddur. Ona görə də Kreml əvvəlcə humanitar yardımlarla erməniləri cəlb edib, sonra onları siyasi və ya hərbi olaraq aktivləşdirəcək. Bu, Azərbaycanla sərhədlərdə provokasiyalara, həttə yeni müharibəyə səbəb ola bilər. Kreml Qarabağı könüllü tərk etmiş erməniləri ayaqda saxlayaraq sülh prosesini pozmaq istəyir. Bütün bunlara qarşı Azərbaycanın cavabı qəti və açıq olmalıdır. Çünki Rusiyanın “yardım” kampaniyası əslində etnik bölünməni

bağda yaşadığını sübut etmək üçün dəlil kimi istifadə olunacaq. Qarabağ erməniləri Rusiya tərəfindən siyasi alət kimi mütəmadi olaraq istifadə olunub. Vaxtilə ermənilərin Qarabağa köçürülməsində də məqsəd bu olub. “Rossotrudniçestvo”nun niyyətinin arxasında həm də Er-

və anlaşılmazlığı dərinləşdirir. Lakin Azərbaycanın iqtisadi və hərbi üstünlüyü bu oyunu pozmağa qadirdir. Bütün bunları nəzərə alaraq Azərbaycanın sərhəd təhlükəsizliyini gücləndirməsi vacibdir. Ermənilər də dərk etməlidirlər ki, onların gələcəyi sülhdədir, revanşda yox”.

nə də mənəvi baxımdan heç bir haqqı yoxdur. Rusiyanın isə bu məsələlərdə söz sahibi olması, hər hansı addım atması mümkün deyil; əksinə, bu məsələlərə müdaxilə etməyə haqqı çatacaq ölkələr sırasında ən sonunculardan biridir. Odur ki, bu addımı Azərbaycanın ərazi bütövlüy-

Qarabağdan köçənlərin siyahısı Kremlin əlində

Rusiya ənənəvi siyasətinə qayıdır - ermənilər yenidən silahlandırılı bilər

Mövzu ilə bağlı “Müasir İnkişaf” İctimai Birliyinin sədri, siyasi şərhçi Mübariz Göyüşlü “Yeni Müsavat”a açıqlamasında bildirib ki, bu Rusiya tərəfindən atılan qeyri-qanuni bir addımdır: “Yeni Qarabağdakı ermənilərin Rusiyaya heç bir aidiyyəti yoxdur. Bu baxımdan, atılan addım qeyri-qanunidir, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə ziddir və gələcəkdə bu dəyərləri təhdid edə biləcək xarakter daşıyır. Qarabağdakı ermənilərin siyahıya alınması və ya onlara hər hansı formada yardım göstərilməsi yalnız Azərbaycan tərəfindən həyata keçirilə bilər. Azərbaycan müharibədən dərhal sonra orada yaşayan, lakin sonradan Ermənistan və ya digər ölkələrə köçmüş ermənilərə müraciət etdi ki, qayıtmaq istəyənlər geri dönə bilərlər. Bildirildi ki, qayıdan şəxslər yoxlanılacaq və Azərbaycan qanunlarına zidd fəaliyyət göstərməyənə Azərbaycan vətəndaşlığı olaraq Qarabağda yaşaya bilərlər. Lakin onlar bu çağırışa cavab vermədilər”.

M.Göyüşlünün sözlərinə görə, istər siyahıyaalma, istərsə də hər hansı digər fəaliyyət yalnız Azərbaycan tərəfindən həyata keçirilə bilər: “Həttə qeyd etməliyəm ki, Ermənistanın da bu cür fəaliyyəti həyata keçirməyə nə hüquqi, nə siyasi,

yünə və suverenliyinə qarşı kobud bir qəsd kimi qəbul edərdim. Düşünürəm ki, bu, təsadüfi deyil. Rusiya hazırda yenidən Azərbaycana qarşı müəyyən “oyun oynamaq” niyyətindədir. Diaspor təşkilatlarımızın nümayəndələrinin həbs edilməsi, xüsusilə Yekaterinburqda saxlanılan Şahin Şıxlınskinin hələ də azad olunmaması, eləcə də onun işinə erməni əsilli bir hakimin baxması ilə bağlı yayılan məlumatlar da bu kontekstdə dəyərləndirilməlidir”.

Siyasi şərhçi qeyd edib ki, bu məsələlərin gündəmə gəlməsi təsadüfi deyil: “Rusiya Azərbaycana qarşı təzyiq mexanizmləri formalaşdırmağa çalışır və Qarabağdakı erməni kartından istifadə edərək ölkəmizə qarşı siyasi təzyiq göstərmək niyyətindədir. Lakin bu cəhdlər uğursuzluğa məhkumdur. Çünki Azərbaycan artıq 30-40 il əvvəlki Azərbaycan deyil. Bu gün Azərbaycan öz sözünü demiş, Cənubi Qafqazın ən güclü dövlətidir və Türkiyə, Pakistan kimi güclü müttəfiqlərlə birlikdə tarix yazır. Belə bir şəraitdə Rusiyanın bu cür addımları, hesab edərdim ki, bumeranq effekti yaradaraq elə özünə qarşı yönələcək. Azərbaycana bu üsullarla təsir göstərmək, təzyiq etmək və istədiklərini qəbul etdirmək mümkün deyil”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Bakı şəhərinin rayonlarının bir sıra icra hakimiyyətlərində şöbələr ləğv edilərək sektorlarla əvəzlənib. Bundan başqa, bəzi şöbələr birləşdirilib və həmin şöbələrə rəhbərliyi icra başçıları müavinləri həyata keçirəcək. “Qaynarinfo”-nın məlumatına görə, Xəzər, Qaradağ, Sabunçu, Suraxanı, Pirallahı, Binəqədi, Səbəy, Nəsimi, Nərimanov, Nizami, Xətai və Yasamal rayonlarının icra hakimiyyətlərində arıq bu yenilənmə olub.

İcra başçıları “ipdən alan” qərar

Bir sıra icra hakimiyyətlərində şöbələr ləğv edilərək sektorlarla əvəzlənir; gələn il İH-lərin ləğvi üçün referendum keçiriləcəyi iddiaları doğrula bilərmi?

Ərazi-təşkilat və ictimai-siyasi məsələlər şöbəsinin müdiri bundan sonra müharibə işi rəhbərləri və şəhid ailələri ilə işin təşkili və ictimai-siyasi və humanitar məsələlər sektorunu kursora edəcək.

Başçının müavini sosial-iqtisadi məsələlər, informasiya təminatı və təhlili, eləcə də məmarlıq-tikinti məsələləri və rayon təsərrüfatı sektoruna nəzarəti həyata keçirəcək. Sənədlərlə və vətəndaşların müraciətləri ilə iş şöbəsi, habelə hüquq və inzibati işlər şöbəsi ləğv edilib və onların bazasında sənəd dövriyyəsi, vətəndaş müraciətləri və inzibati işlər şöbəsi yaradılıb.

Sənədlərlə və vətəndaş müraciətləri və hüquq və kadr məsələləri sektoru yeni şöbəyə tabe olacaq.

Qeyd edək ki, icra hakimiyyəti başçısının şəhər və ya sahə inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliklərin strukturunda da dəyişikliklər edilib. Bütün dəyişikliklər iki ay ərzində tamamlanacaq. O da bildirilir ki, ixtisas olunan əməkdaşlar Dövlət İmtahan Mərkəzi vasitəsilə müvafiq dövlət qurumlarında işlə təmin ediləcəklər.

Qeyd edək ki, icra hakimiyyətlərində son həbslərdən sonra bu strukturun birləşməsi ləğvi

mövzusu yenidən gündəmə gəlmişdi. Belə ki, oktyabrın 30-da Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin keçirdiyi əməliyyat çərçivəsində Balakən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı İslam Rzayev saxlanılıb. İ.Rzayevə Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2 (Külli miqdarda mənimləmə) və 311.3.2 (təkrarən

kasının Nazirlər Kabineti yuxarı icra orqanı hesab olunur. Konstitusiyanın 124-cü maddəsinə əsasən, yerlərdə rəhbərliyi icra hakimiyyəti başçıları həyata keçirir. Qanunvericiliklə icra hakimiyyətlərinin ləğvi yalnız konstitusiyaya uyğun şəkildə əlavə və dəyişikliklərin

edilməsi ilə mümkündür.

Yola salmaqda olduğumuz ildə İH ləğvi üçün referendum keçiriləcəyi haqda iddialar təsdiqlənmədi; amma növbəti ildə nə olacaq, bunu indidən demək çətinidir...

REAL Partiyasının sədri, iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri “Yeni Müsavat”-a deyib ki, rayon icra hakimiyyətlərində islahat aparmağın nə mənası, nə də faydası var: “Ona görə ki, bu yurum institusional olaraq köhnəlib və funksionallığını itirib. Biz əgər yerlərdə idarəçilikdə ciddi müsbət irəliləyişə nail olmaq istəyiriksə, bunu köhnəlmiş icra hakimiyyətlərində şöbələrin ixtisası, birləşdirilməsi və hansısa icra başçıları həbs etməklə çətin nail ola bilərik. Artıq təcrübə də göstərir bunu, nə qədər icra başçıları həbs edilsə də, yerlərdə vəziyyət istənilən kimi düzəlmir. Deməli, yerli özünüidarəetmə institutlarına keçid olmalıdır. Hesab edirəm ki, indiki eksperiment də bir gün bitəcək və rayonlarda icra hakimiyyətlərinin ləğvi və yeni idarəetmə sistemində keçidlə bağlı fundamental qərarlar qəbul olunacaq. Yəni sizin dediyiniz struktur dəyişiklikləri icra hakimiyyətlərinin ləğvi məsələsini tamamilə gündəmdən çıxarmaq hesab olunmamalıdır”.

Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

Nazirlər bu gün “Hilton” hotelinə toplaşır

Dekabrın 17-də “Hilton” hotelində kənd təsərrüfatına dair ilin yekunlarına həsr olunmuş tədbir keçiriləcək. Modern.az-ın məlumatına görə, tədbirdə 2025-ci təsərrüfat ilinə yekun vurulacaq, son 3 ildə keçirilmiş 90 Aqrar Biznes Festivalı, 30-dək toxum sərgi satış yarmarkası, kredit yarmarkaları, məhsul festivalları, aqrar sahədə dövlət dəstəyi mexanizmləri, 20-dək ali təhsil müəssisəsinin tələbələrinin iştirakı ilə sənəti intellekt layihələrinin icrasını dəstəkləyən Bootcamplarla bağlı hesabatlar dinlənəcək, 2026-cı ilin mayında keçiriləcək Caspian Agro Beynəlxalq Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı Sərgisinin yeni formatı açıqlanacaq.

Tədbirdə kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov, təhsil naziri Emin Əmrullayev, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Anar Əliyev, gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov, Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin rəhbəri Qoşqar Təhməzli, ASAN Xidmətin rəhbəri Ülvi Mehdiyev, Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin rəhbəri Zaur Mikayılov, Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin rəhbəri Tahir Rzayev, Nazirlər Kabinetinin Aqrar və ekologiya şöbəsinin müdiri Lətif Qasımov, Naxçıvan Muxtar Respublikasının kənd təsərrüfatı naziri Rəfail Quliyev, Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının prezidenti Məmməd Musayev, Biznesin İnkişafı Fondunun, Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının, Dövlət Məşğulluq Agentliyinin, bir sıra bankların rəhbərləri iştirak edəcəklər.

Rəsmi açılış mərasimindən sonra kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov və digər rəsmi şəxslərin ilin kənd təsərrüfatı yekunları ilə bağlı media üçün brifinq keçirməsi nəzərdə tutulur.

Hərbi xidmətə çağırılan məmurlara müavinət veriləcək

Dövlət qulluqçusu müddətli həqiqi hərbi və ya alternativ xidmətə çağırıldıqda dövlət qulluğuna xitam verilə bilər.

Milli Məclisin son iclasında müzakirəyə çıxarılan “Dövlət qulluğu haqqında” Qanuna təklif edilən dəyişiklikdə əksini tapıb.

Bu halda dövlət qulluqçusuna orta aylıq dövlət məvacibinin üç misli miqdarında müavinət ödəniləcək. Dövlət orqanının ləğvi istisna olmaqla, müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılana qədər müvafiq dövlət orqanında qulluq keçmiş şəxslər, hərbi xidmətdən buraxıldıqdan ən gec 60 təqvim günü keçənədək əvvəlki vəzifəsini tutmaq üçün müraciət etdikdə həmin orqanda əvvəlki və ya analoji vəzifəyə təyin ediləcəklər. Müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılmazdan bilavasitə əvvəl dövlət qulluğu vəzifəsində qulluq keçmiş və ehtiyata buraxıldıqdan bilavasitə sonra yenidən dövlət qulluğu vəzifəsinə təyin edilmiş dövlət qulluqçularının müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olmaları müddət onların qulluq stajı hesablanarkən nəzərə alınacaq.

Layihə səsverməyə çıxarılaraq birinci oxunuşda qəbul edilib.

Nazirlərin sürücüsü və katibəsi olmamalıdır?

Partiya sədri: “Nərd oynayarkən stəkanla belə şeş-qoşa atan alimlərimiz...”

Natiq Cəfəri

“Məmləkətdə ən bəyəndiyim nazir Emin Əmrullayev deyib ki, “şagird yaxşı öyrənmirsə, müəllimə niyə maaş verməliyik?” Əsl fəlsəfi təməldir, bəyəndim, hətta təklif edirəm ki, bu prinsip bütün dövlət-hökumət məmurlarına şamil olunsun, məsələn, ÜDM lazımı templə artırsa, inflyasiya azalmırsa, insanların rifahı yüksəlmərsə, iqtisadiyyatla məşğul olan hüquqşünas nazirlər niyə maaş alırlar, nədən xidməti maşınları var, nə səbəbə onların sürücü və katibəsi olmalıdır?”

“Yeni Sabah” xəbər verir ki, bunu Respublikaçı Alternativ (REAL) Partiyasının sədri Natiq Cəfəri deyib. O bildirib ki, təhsil nazirinin bəyanatı absurddur: “Əgər məhkəmə hakimi ədalətli qərar vermirsə, hakimin verdiyi qərar Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsində yanlış və ədalətsiz çıxırsa, onlar niyə maaş alırlar?!”

Dünən çəkilən asfalt bu gün dağılırsa, infrastrukturla məşğul olan nazirlik və idarə rəhbərləri niyə yaxşı evlərdə yaşamalı, maaş-bonus almırlar?! AMEA-da ən böyük “uğur”, nə ciddi “keşf” nərd oynayarkən stəkanla belə şeş-qoşa atan “alimlərimizin” olmasındırsa, niyə AMEA var, nədən maaş alırlar, niyə ləğv edilmir?! Siyahını uzada da bilərəm, amma Emin müəllimin təklif etdiyi təməl prinsipə razıyam, bütün ölkədə, bütün nazirlik və dövlət idarələrində mütəlak tətbiq edilməlidir, yeni nəticəyə görə maaş-bonus, qazanc sistemində keçməliyik...”

Həbsdə olan sabiq icra başçısı haqda yeni iddia

İslam Rzayev

Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Balakənin sabiq icra başçısı İslam Rzayevin həbsi ilə bağlı görüntüləri yaymasından sonra onun personası yenidən müzakirə mövzusunda çevrilib. Dünənə bəri mediada Rzayevin əməlləri nə dair yeni faktlar tirajlanır.

Mətbuat.az bu mövzuda maraqlı məlumat əldə edib. Balakən sakinlərindən biri sayta açıqlamasında deyib ki, 14 il icra başçısı vəzifəsində çalışan İslam Rzayev özünü dövlət qulluqçusu deyil, rayonun ağası kimi aparır. Tabeliyində çalışan şəxslərlə kobud rəftar onun xarakteri üçün vazkeçilməz xüsusiyyət olub.

Məlumatlara görə, İslam Rzayev təkcə icra hakimiyyətinin əməkdaşlarına deyil, hətta ona tabe olmayan vəzifəli şəxslərə də qanunsuz göstərişlər vermiş. O, regional təhsil idarəsinin müdiri, baş

həkim, maliyyə idarəsinin rəisi, sosial təminat şöbəsinin sədri və digər vəzifəli şəxsləri həmişə təzyiq altında saxlayıb. Balakəndə müxtəlif dövlət qurumlarına rəhbərlik edən məmurları tez-tez kabinetinə çağıraraq məzəmmət etmək Rzayevin sevimli məşğulluqlarından biri olub. Balakənliyə onun dilindən “Bakıdakı yaddan çıxarılan, sizin ağağınız mənəm” sözlərini tez-tez eşidirmiş. Onun razılığı olmadan rayonun heç bir xəstəxanasına baş həkim, heç bir məktəbə direktor təyin edilməmiş. Hətta seçkilə qurum olan bələdiyyələr də icra başçısının öz “üsulları” ilə formalaşmış.

Balakəndə idarə və təşkilat rəhbəri olan bəzi məmurların bu münasibətdən narazı qaldığı üçün Rzayevdən tez-tez mərkəzə şikayət etdiyi bildirilir.

İslam Rzayev son iki ildə haqqında ən çox şikayət edilən icra başçılarından biri olub.

Ürəkli spartalı

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

**“Ya qalxanla qayıt, ya da qalxan üzərində”
 (uşağı 239 sayılı məktəbə yola salan ananın öyüdü)**

Bütün təbəbət kitablarında belə yazılır ki, insanın ürəyi dayananandan sonra uzağı 5-6 dəqiqə yaşaya bilər. Ancaq təzəlikcə bizə səhiyyə sistemimizin gəldiyi zirvəni nümayiş etdirdilər, bir qadının ürəyi dayananandan 45 dəqiqə sonra həyata qaytarıldığı açıqlandı. İnşallah, bu hökumətin sayəsində gələcək il ölümsüzlüyə yetişəcəyik. Birçün yanvar giren kimi benzin qalxmasın. Benzin qalxsa ölümsüzlük çətin alınır.

Əlbəttə, bığlı-saqqallı, eşşək boyda erkəklərin də bir-birinə əttökən şəkildə “ürək” deyər müraciət elədiyi çağdaş zamanımızda ürəkli olmaq bir növ vətəndaşlıq borcudur. Ancaq sən demə bu işdə dünya rekordu bizə məxsus deyilmiş. 1980-ci illərdə bir norveçli buzlu suya düşüb, ürəyi dayanıb, 47 dəqiqə sonra ürəyi yenidən döyünməyə başlayıb. Hadisə Ginnəsin rekordlar kitabına salınıbmış və alimlərin rəyinə görə, bu unikal hadisənin səbəbi elə... buzlu su olub. Yəni həddən artıq soyuq şəraitdə ürək dayananda onu ənənəvi 4-5 dəqiqədən də çox müddət sonra işə salmaq bəzən mümkün olurmuş. Mən buradan belə nəticəyə gəldim: bizim rekordçunun palatası, əməliyyat otağı yəqin Şimal dənizi, Oslo fyordları kimi buzxana imiş. O cümlədən, niyə enerji yataqları üstündə dona-dona, büzüş-büzüşə, qaz limitində gözümlüz qala-qala yaşamaqdayıq, bunun hikməti mənə agah oldu: hökumət istəyir bizim qəlbimiz daim döyünsün!

Təşəkkür edirik. Bu minnətdarlığa Füzuli rayon mədəniyyət şöbəsinin tarçalanlar ansamblı da qoşulur.

Ürəkli olduğumuz başqa sahə təhsildir. Sahəyə başçılıq edən sayın nazirimiz srağagün növbəti maraqlı həyat dərsləri ilə xalqın qəlbini oxşamışdır. Deyir nə üçün məktəb çantasının ağır olmağından şikayət edirsiniz, mən özüm 1-ci sinifdə məktəbə gedəndə çantam daha ağır olurdu. **Sitat:** “Gedib arxivdən kitabları götürüb müqayisə edə bilərsiniz”. Sayın nazirimiz 1982-ci ildə doğulmuşdur, deməli, onun 1-ci sinifə getməyi SSRİ dövrünə, 1980-ci illərin sonlarına təsadüf etməlidir. Biz indi 1988-ci ilin “Əlifba” kitabını haradan tapıb çəkdirməliyik? Bu necə ev tapşırığıdır? Etirazımızı bildiririk.

Nazir həmçinin uşaqların çantasının valideynlər tərəfindən əlavə, lazımsız məhsullar, mal və materiallarla doldurulmasına da işarə etmişdir. Bunu haqlı saymaq olar. Çünki doğrudan da məktəb çantalarında uşaqlara heç vaxt lazım gəlməyən əşyalara rast gəlinir. Məsələn üçün, plastilin. Sanki uşaq böyüyüb Ömər müəllimin yerinə keçəcək. Yaxud rəsm albomu, karandaş-flomaster dəsti, sirkul, transportir, xətkəş, pozan, qələm, dəftər, kitab kimi arxaik əşyaları qeyd etməliyik. Bunların heç biri məktəblərimizdə istifadə olunmur. Ondansa çantaya bıçaq dəsti, quşatan, travmatik tapança, zəncir, şallaq, dubinka, çomaq, beşbarmaq və sairə gündəlik tədris məmulatları qoyulsa, uşağın evə salamat qayıtmaq ehtimalı yüksələcəkdir!

Sözügəlişi, bu yaxında bir qonşu dövlətdə təhsil nazirinin fəaliyyətini müzakirə edirdilər, sən demə, sayın nazir öz uşağını dövlət məktəbində yox, özəl liseydə oxudumuş. Hətta nazir (orada bakan deyirlər) mediaya əsəbləşmişdi, dedi nə işiniz qalıb, mənim şəxsi həyatıma qarşırsınız.

Açıq, nə gizlədim, bunu eşidəndə xeyli güldüm. İnşallah, bizdə vəziyyət hələ o inkişaf səviyyəsinə çatmamışdır. Eyni vaxtda həmin ölkədə hansısa məktəbdə tualet kağızının olmadığını da açıqlamışdılar. Bu xəbərlərin təəssüratı altında bir qahımın uşağından soruşdum ki, sizin məktəbin tualetində kağız varmı. Uşaq belə cavab verdi: “Bizim məktəbin tualetində heç su gəlmir”.

Gör nə qədər spartan həyat tərzidir! Deməli, gələcəyimiz sarıdan narahat olmağa dəyməz.

Xəzər tarixən “sülh dənizi” olub. Ancaq son illərdə Xəzərdəki hərbi təlimlərin keçirilməsi, Ukrayna ilə bağlı proseslər dənizin “qan gölü”nə çevrilməsi qorxusunu yaradır. Son günlər Ukrayna təkcə Qara dənizdə deyil, Xəzərdə də Rusiya-ya məxsus hədəfləri vurub.

“Bloomberg” bildirir ki, Ukrayna Xəzər dənizindəki “Lukoil” neft platformasına ən azı dörd dron hücumu həyata keçirib. Hücumlar 20-dən çox neft quyusunda əməliyyatların dayanmasına səbəb olub. Sözügedən neft yatağı Rusiyanı ildə təxminən 6 milyon ton neftlə təmin edir ki, bu da ölkənin daxili istehsalının təxminən 8 faizini təşkil edir. Rusiya qoşunları Ukrayna müharibəsi zamanı, xüsusən 2023-cü ilin may-iyun aylarında Kiyevə Xəzər dənizindən qanadlı raketlər istifadə edərək zərbələr endirib, bu hücumlarda Kiyevdəki hərbi obyektlər və infrastruktur hədəf alınıb.

Bəllidir ki, Rusiya Türkmənçay anlaşmasına əsasən uzun illər Xəzərdə hərbi gücə malik olan yeganə dövlət olub. Bundan başqa, SSRİ-nin dağılmasından sonra Xəzər donanması bölünəndə, əsas pay Rusiyaya çatıb və son illərdə Rusiya Xəzərdəki gücünü daha da böyüdü. 2015-ci ildə Xəzərdən ilk dəfə Suriya ərazisinə raket atıldı və Rusiya donanması bir mənada güc nümayiş etdirdi. Ümumiyyətlə, son illərdə təkcə Rusiya deyil, Xəzər sahilində yerləşən digər 4 ölkə - Azərbaycan, Qazaxıstan, Türkmənistan və İran da dənizdəki hərbi güclərini xeyli artırıblar.

Rusiya əvvəl Suriyaya, sonra isə Ukraynaya raket atmaqla və cavab zərbəsi atmaqla sahiləni ölkələri risk altında qoyur. Halbuki Xəzərin hüquqi statusu onun hərbi meydanına çevrilməsini qadağan edir.

Milli Məclisin deputatı Azər Badamov “Yeni Müsavat”a dedi ki, Xəzər açıq dənizlərlə sərhədi olmayan qapalı su hövzəsidir: “Bu dəniz illər boyu müharibələrdən uzaq, sülh və əməkdaşlıq məkanı olub. Xəzər dənizindən tarixən ancaq iqtisadi məqsədlər və əməkdaşlıq üçün istifadə olunub. Bu gün də Xəzər dənizi əməkdaşlıq və dostluq dənizi adlandırılır. Amma çox təəssüf ki, Xəzərdə hərbi qüvvələrin artması bu məkanda da sabitliyin pozulmasına gətirib çıxarır. Xəzərdə mövcud hərbi güc əvvəllər əsasən Rusiyaya məxsus olsa da, indi Xəzəryanı ölkələr hərə özünün hərbi gücünü artırır. Çünki Xəzər dənizinin səthinin bölünməsindən sonra sahiləni ölkələrin hər birinin öz əkvatoriyası məlum olub. Bu da hər bir ölkənin özünün əkvatoriyasında təh-

Xəzərin “qan gölü”nə” çevrilmək təhlükəsi

Beş ölkənin sərhədindəki dəniz neytral məkan olmaqdan çıxıb; savaş təhlükəsi hər keçən gün artır

lükəsizliyini təmin etmək üçün hərbi gücünü artırmasını zəruri edir. Həm də Xəzər dənizi karbohidrogen resursları ilə də zəngindir. Bu baxımdan Xəzəryanı dövlətləri özlərinin əkvatoriyasında təhlükəsizliyi təmin etməyə məcburdur. Bununla yanaşı, Xəzər dənizi Xəzərdən uzaqda yerləşən müharibə ocaqlarına raket zərbələri endirilməsi üçün istifadə olunmamalıdır. Hətta Xəzərin hüquqi statusu onun hərbi meydanına çevrilməsini qadağan edir. Amma çox təəssüf ki, Rusiyanın Suriyaya və Ukraynaya Xəzərdən kəlib raketləri atdığı müharibə ocaqlarının Xəzərdə legitim hərbi hədəflərinin müəyyən edilməsini və qisas tədbirlərinin görülməsini məcburi edir. Bu baxımdan Rusiyanın Xəzərdəki neft istehsalı yerlərinə Ukraynanın dron zərbələri endirməsi başa düşüldür. Həm də bu gün hərbi texnologiya imkanları dünyanın istənilən nöqtəsinə müdaxilə etmək imkanını yaradır. Bu baxımdan dron hücumlarının genişlənməsi, ümumiyyətlə, Xəzərdə təhlükəni və riskləri çoxaldır. Bu baxımdan Xəzəryanı ölkələrin bir araya gələrək Xəzərin hərbi məqsədlər üçün istifadə edilməməsi ilə bağlı məsələni müzakirə etmələrinin vacib olduğunu hesab edirəm. Çünki bu gün Rusiyanın neft platformalarına atılmış dron hücumları digər ölkələrin gəmilərinə və ya platformalarına ola bilər. Burada məqsədli hücumlar olmasa belə, ola bilsin ki, edilən hücumlar səhvən digər iqtisadiyyatlara yönəlsin və digər ölkələrin əkvatoriyalarında da partlayışlar baş versin. Bunun baş verməməsi üçün Xəzər-

yanı dövlətlərin növbəti iclasında Xəzərin təhlükəsizliyi ilə bağlı məsələ mütləq müzakirə olunmalıdır”.

AMİP Ali Məclisinin sədri, politoloq Rəşad Bayramov Ukraynanın Xəzəri neytral məkan olmaqdan çıxardığını qeyd etdi: “Xəzər dənizi tarixən region dövlətləri üçün sabitlik və əməkdaşlıq məkanı kimi qəbul edilmişdir, son illərdə bu status faktiki olaraq ciddi təzyiq altındadır. Xüsusilə Rusiya-Ukrayna müharibəsinin coğrafi cəhətdən genişlənməsi Xəzəri də dolayısı ilə münasibə zonasına çevirib. Rusiya Xəzərdən Ukrayna ərazisinə qanadlı raketlər atmaqla dənizi hərbi platformaya çevirdiyi kimi, Ukrayna da Xəzərdə Rusiyaya məxsus neft infrastrukturunu hədəf almaqla Xəzəri neytral məkan olmaqdan çıxarıb. Başqa sözlə, Rusiya-Ukrayna müharibəsinin təsirlərinin bu hövzəyə qədər uzanması Xəzəri yalnız iqtisadi və enerji təhlükəsizliyi baxımından deyil, birbaşa hərbi risklər baxımından da diqqət mərkəzinə çevrilib. Bu isə həm enerji bazarları, həm də regional təhlükəsizlik üçün ciddi preşendent yaradır.

Belə bir şəraitdə Xəzərətəfə dövlətlər - Azərbaycan, Qazaxıstan, Türkmənistan və İranın da Xəzərdə hərbi potensiallarını artırması başadüşüldür. Belə ki, Xəzərin hüquqi statusu haqqında Konvensiya dənizin üçüncü ölkələrin hərbi iştirakından qorunmasını nəzərdə tutsa da, sahiləni dövlətlərin öz hərbi fəaliyyətlərini ciddi şəkildə məhdudlaşdırmır. Nəticədə Xəzər hüquqi baxımdan “sülh zonası” olsa da, praktiki olaraq hərbi təhlükə riskləri ilə

üz-üzədir. Bu isə özü-özülüyündə böyük təhlükədir. Belə ki, Xəzər dünya miqyasında qəbul olunan mühüm neft-qaz hövzəsidir. Platformaların, boru kəmərlərinin və limanların hədəf alınması enerji təchizatının dayanmasına, milyardlarla dollarlıq itkilərə və bazarlarda dalğalanmalara səbəb ola bilər. Bundan əlavə, hərbi insidentlər investisiya mühitini zəiflədə və uzunmüddətli layihələri də risk altına sala bilər. Mən hələ ekoloji fəlakətdən danışmıram. Xəzər kimi qapalı su hövzəsində hərbi toqquşmalar nəticəsində baş verə biləcək neft sızmaları və partlayışların bərpası çox çətin olan ekoloji fəlakətlərə yol açar. Bu, balıqçılıq, biomüxtəliflik və sahiləni əhalinin yaşayışına ciddi zərbə vura bilər.

Azərbaycan üçün risklər daha həssasdır. Enerji infrastrukturunu, ixrac marşrutlarını və regional balans siyasəti təhlükə altına düşə bilər. Buna görə rəsmi Bakı üçün prioritet Xəzərin müharibədən kənar saxlanması, diplomatik təşəbbüslərin gücləndirilməsi və müdafiə xarakterli təhlükəsizlik tədbirlərinin artırılması olmalıdır. Yeni bir tərəfdən Xəzərdə sülh və sabitliyin qorunması üçün diplomatik təşəbbüslər gücləndirilməli, etimad quruculuğu mexanizmləri təşviq olunmalıdır. Digər tərəfdən isə ölkənin enerji infrastrukturunun təhlükəsizliyi artırılmalıdır. Ümumiyyətlə isə Azərbaycanın neytral və tarazlaşdırılmış mövqeyi Xəzərin “qan gölü”nə çevrilməsinin qarşısını almaq baxımından həlledici əhəmiyyət daşıyır”.

□ Cavanşir ABBASLI, “Yeni Müsavat”

Almaniya kansleri Fridrix Merts Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin xarici siyasətinin yalnız Ukraynadakı müharibə ilə məhdudlaşmaya çağırması və Sovet İttifaqını əvvəlki sərhədlərinə qaytarmağa yönəldiyini bildirib. Bu barədə Almaniyaya mətbuatı məlumat yayıb. Merzin sözlərinə görə, Rusiya lideri “Avropada sərhədlərdə fundamental dəyişiklikdə” maraqlıdır və bu əvvəllər SSRİ-nin tərkibində olan ölkələr üçün ciddi hərbi təhlükə yaradır.

“Putin dayanmayacaq. Əgər Ukrayna süqut etsə, dayanmayacaq”, - Almaniya kansleri belə hesab edir. Rusiya Prezidenti Putin son olaraq dekabrın əvvəlində Avropa İttifaqı ilə müharibə etmək planlarının olmadığını açıqlayıb.

Putin bildirir ki, Moskva dəfələrlə münacişə istəmədiyini bəyan edib: “Biz Avropa ilə müharibə etmək istəmirik, bunu yüz dəfə demişəm. Amma əgər Avropa bizimlə döyüşmək istəsə və başlasa, biz buna dərhal hazırıq”.

Qeyd edək ki, Putin Rusiyanın imperiyanı bərpa etməyə hazırlaşmadığını və postsovet məkanında ərazi bütövlüyü prinsipini dəstəklədiyi barədə də bildirib, lakin bu kontekstdə Ukraynanı istisna edib. Buna səbəb kimi üçüncü ölkənin Ukrayna ərazisindən Rusiyaya qarşı təhdid yaratmasını, Kiyevin davamlı anti-Rusiya siyasətini göstərib. Yeni Rusiya prezidenti Qərbin antitəbliğatına cavab olaraq hər fürsətdə postsovet ölkələrinə iki mesaj verir: Birincisi, israrla Ukraynaya hücumu digər ölkələrə təhdid etmədiyinə inandırmağa çalışır. İkincisi, Ukraynanın başına gətirilən müsibəti dövlət rəhbərliyinin anti-Rusiya mövqeyinin nəticəsi kimi “nümunə” göstərir.

Postsovet məkanından söz düşmüşkən, son günlər Avropa İttifaqı ilə Rusiya arasında artan gərginlik fonunda Belarusun da savaş riski ilə üzləşdiyi deyilir. Sözügedən iddialarla bağlı danışan Belarus Baş Qərargah rəisi general Pavel Muraveyko da bildirib ki, ölkə ətrafındakı hazırkı vəziyyət 1941-ci ilin iyunundan, yəni İkinci Dünya müharibəsi başlanmasından əvvəlki dövrdən daha mürəkkəbdir.

Yada salmaq ki, Putinin müşaviri Anton Kobyakov və Dövlət Dumasının deputatı Nina Ostanina SSRİ-nin hələ də hüquqi baxımdan mövcud olduğunu iddia edib. Ekspertlər və müşahidəçilər sözügedən fikirləri heç də təsadüfi hesab etmir. Çünki Rusiya kimi ölkədə dövlətə yaxın şəxslərin Kremlin razılığı olmadan bu cür bəyanatlar

verməsi mümkün deyil. Sankt-Peterburq Beynəlxalq Hüquq Forumunun yekun mətbuat konfransında çıxış edən Anton Kobyakov açıq şəkildə bildirib ki, SSRİ-nin dağılması zamanı hüquqi prosedurlar pozulub və bu səbəbdən Sovet İttifaqı hüquqi baxımdan hələ də mövcuddur. Onun sözlərinə görə, SSRİ Xalq Deputatları Konqresinin qərarı ilə yaradılıb və yalnız həmin qurumun qərarı ilə buraxıla bilər. Lakin 1991-ci ildə belə bir qərar verilməyib.

dominantlığıdır. SSRİ-nin bərpası dedikdə belə bir risk nəzərdə tutulur. Azərbaycanın da daxil olacağı gözlənilən bir ittifaqı dövləti xülyası varıydı. Bu gün o planlar puç olub”.

Politoloqa görə, birincisi Ukraynada blitzkriq alınmayıb, ikincisi, Azərbaycan və Ermənistan, həmçinin bəzi türkdilli respublikalarda Rusiyanın təsirlərinin azaldılması prosesi gedir: “Kanslerin məntiqi budur ki, Ukraynada qələbədən sonra Rusiya “gözü çıxmış

siyanın arzularından biridir: “Amma potensialı o deyil. Ukrayna müharibəsi yorğunluğa səbəb olub. Məncə, Qərbin regionda artan təsirləri fonunda Rusiyanın sərhədləri dəyişmək cəhdləri real görünür. Əlbəttə ki, Putin bunu istərdi. Amma açıq şəkildə dilə gətirə bilmir. Üstəgəl, Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya regionlarında reallıqlar dəyişib. Bir tərəfdən Qarabağ münacişəsi yoxdur və Rusiyanın əsas təzyiq aləti elindən çıxıb. Digər yandan isə Orta Asiya ölkələri Avropa İttifaqı və ABŞ

Putinin postsovet ölkələrinə iki mesajı

Ukrayna süqut etsə, Rusiya keçmiş Sovet İttifaqını əvvəlki sərhədlərinə qaytara bilər - Azərbaycan üçün təhlükə

Siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru Züriyə Qarayevanın sözlərinə görə, Azərbaycanda SSRİ təbliğatını aparanların həbsi təhlükənin ciddi olduğundan xəbər verir: “İmişlidə SSRİ bayrağı altında keçirilən tədbir, Bakıda bir qrup adamın bu bayraqla yürüşü təsadüfə oxşamır. Eynilə digər postsovet ölkələrində də analogi təbliğat elementlərinə rast gəlmək mümkündür. Burada məsələ Sovet İttifaqı modelini tətbiq etmək deyil. Çünki praktiki və nəzəri baxımdan mümkün olmayacaq. SSRİ ideoloji bir dövlət idi. Bu gün isə o ideyalar populyar deyil və keçmiş sovet respublikalarında artıq təhdid kimi qəbul olunmaqdadır. O baxımdan, SSRİ-nin bərpası dedikdə dərhal diqqət Kremlə yönəlir. Sadəcə, burada əsas məsələ Rusiyanın yenidən postsovet məkanını kontrol etməsi və

qaradaş” nümunəsi kimi digər keçmiş sovet ölkələrinə görkəmləndirəcək və onları öz orbitinə yaxınlaşdırmağa çağıracaq. Əslində Kiyev üç günə ələ keçirilseydi, Ukrayna da ittifaq dövlətinə daxil ediləcəkdi. Bunun ardınca digər respublikalar Rusiyanın peykinə yaxınlaşacaqdı. Nəticə etibarilə SSRİ-2 layihəsi reallaşacaqdı. Amma Ukraynada planlar iflasa uğradı. Ona görə də Azərbaycan hakimiyyəti Rusiyanın içimizdə olan təsiri imkanlarını sıfıra endirir. Bunu hərbi-siyasi müstəvidə görmək mümkündür. Yeni həm orduda, həm idarəetmədə “rus barmağı” qırılıb. Azərbaycan və Türkiyə müttəfiqliyi bu prosesə ciddi dəstək olub. Ona görə Orta Asiya ölkələri də həvəslənib”.

Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının sədr müavini Samir Əsədlinin fikrincə, bu təhdid qalmaqdadır və Ru-

siyanın o gücü yoxdur”.

S.Əsədli təklif edir ki, Rusiyanın Azərbaycanda bütün təsir rıçaqları sıradan çıxarılmalıdır: “Çünki bizə ən böyük təhlükə şimaldan gəlir. Cənub qonşumuz da ondan geri qalmaz, amma Rusiya təhdidi daha böyükdür. Biz Rusiya ilə normal qonşuluq prinsiplərini pozmalı deyilik, amma həyatımızda təsirlərini azaltmaq istiqamətində siyasət davam etdirilməlidir. Görünən də budur ki, hakimiyyət Rusiyanın siyasi təsirlərini minimuma endirməyə çalışır”.

□ **Emil SALAMOĞLU, “Yeni Müsavat”**

Türkiyə ilə hərbi təhlükəsizlik sənədi təsdiqləndi

Səkkiz maddədən ibarət sənəddə nələr var?

Milli Məclis dekabrın 16-da keçirilən iclasında Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi ilə Türkiyə Milli Müdafiə Nazirliyi arasında qarşılıqlı hərbi təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsinə dair Anlaşma Memorandumu"nu təsdiq edib.

2025-ci il iyulun 22-də müdafiə sənayesi sərgisində iştirak etmək üçün İstanbul şəhərində səfərdə olan Azərbaycanın müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Türkiyənin milli müdafiə naziri cənab Yaşar Gülerlə görüşüb. Görüşdə hər iki qardaş ölkə arasında hərbi, hərbi-texniki, hərbi təhsil sahələrində əməkdaşlığın cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri müzakirə olunub. Strateji əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi baxımından “İDEF 2025” sərgisinin xüsusi önəm kəsb etdiyi vurğulanıb.

Tərəflər həmçinin regional təhlükəsizlik və qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra digər məsələlərə dair ətraflı fikir mübadiləsi aparıblar.

Görüşün sonunda “Qarşılıqlı hərbi təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsinə dair Anlaşma Memorandumu” imzalanıb.

Sənəd 8 maddədən ibarətdir.

Razılığa əsasən, tərəf dövlətlər birinin silahlı təcavüzə məruz qaldığı halda BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsi ilə tanınan fərdi və birgə özünümüdafiə hüquqlarının həyata keçirilməsi üçün bir-birlərinə qarşılıqlı yardımın göstərilməsi öhdəliyini götürürlər.

Tərəflərin bir-birlərinə hərbi yardım göstərməsi onlardan birinin sorğusu əsasında və buna dair milli qanunvericiliklərində müəyyən edilmiş qaydaya uyğun olaraq həyata keçirilir. Tərəflər dinc dövrdə yuxarıda qeyd edildiyi kimi, mütəmadi olaraq birgə hərbi təlimlər və manevrlər keçirirlər.

Memorandum yalnız hərbi əməkdaşlıq və hərbi təhlükəsizlik sahəsindəki məsələləri əhatə edir və bu çərçivədə yalnız müdafiə sahəsində qarşılıqlı yardım, təlim, təchizat və tərəflərin birlikdə fəaliyyət qabiliyyətinin artırılmasını ehtiva edir.

Tərəflər öz milli qanunvericiliklərinə uyğun olaraq, hərbi sahədə məlumat mübadiləsinə və hərbi kəşfiyyat əməkdaşlığını gücləndirirlər, buna müvafiq olaraq, hərbi təhlükəsizlik sahəsində əldə olunan məlumatları (məxfi, tam məxfi, xüsusi əhəmiyyətli) bir-birləri ilə paylaşa və bu məlumatlardan birgə əməliyyatlar zamanı istifadə edə bilərlər.

Tərəflər arasında bu memorandumun təfsiri və ya həyata keçirilməsi ilə bağlı yaranan fikir ayrılıqları yalnız tərəflər arasında keçiriləcək danışıqlar və məsləhətləşmələr yolu ilə həll edilir.

Anlaşma Memorandumuna tərəflərin qarşılıqlı yazılı razılığına əsasən istənilən zaman düzəliş və ya əlavələr edilə bilər.

Tərəflərdən hər biri digər tərəfə ləğvetmə niyyətini diplomatik kanallar vasitəsilə yazılı şəkildə bildirərək memorandumu ləğv edə bilər. Bu halda memorandum həmin bildirişin alındığı tarixdən 60 gün sonra ləğv edilir.

Anlaşma Memorandumu beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun olaraq həyata keçirilir, üçüncü dövlətlərə qarşı yönəlmir və regionda sülh və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsinə töhfə verir.

Azərbaycanda banklardan kənarda nağd pulun həcmi yüksək olaraq qalır. Ötən həftə Mərkəzi Bankın sədri Taleh Kazımov bildirib ki, Azərbaycanda əhali 10 milyard dolları “yastıq altında” saxlayır. O bildirib ki, bu pul ölü kapitaldır və elə etmək lazımdır əhali bu pulları yastıq altından çıxarıb bazara sərf etsin. Bəzi ekspertlərə görə, Mərkəzi Bankın rəhbəri faktiki olaraq mövcud bank sistemi ilə bağlı ciddi tənqidi fikir səsləndirib.

“Yastıq altında pul” ifadəsi iqtisadiyyatda geniş şəkildə işlənir. “Yastıq altında” böyük həcmdə nağd pulun saxlanması real sektorun maliyyələşdirilməsi baxımından arzuolunandır deyil. Mərkəzi Bank sədri bu açıqlaması onu göstərir ki, vətəndaşlar hələ də bank sistemində inanmır və pullarını evdə saxlamağa üstünlük verirlər. Əhalinin banklara etibar etməməsi isə bir çox ekspertlər bankların bağlanması hallarının çox olması ilə izah edirlər. Onların fikrincə, son zamanlar bir-birinin ardınca bağlanan banklar insanlarda onlara olan güvəni azaldıb. Bu səbəbdən də bir çox vətəndaşlar pullarını evdə saxlamağa üstünlük verirlər.

İkincisi, vətəndaşlar pullarını investisiya kimi yönəldəcək sahə tapa bilmirlər. Vətəndaşlar biznes açmaqdan, şirkət qurmaqdan, investisiya qoymaqdan çəkinirlər. Məntiq isə sadədir - bizneslə məşğul olmaq ölkədə riskli sahədir. Qiymətli kağızlar bazasının inkişaf etməməsi, məsələn, SOCAR kimi digər gəlirli şirkətlərin də fərdi şəxslər üçün əlçatan olan qiymətli kağızları dövrüyyəyə buraxmaması ən sərfəli investisiyanı daşınmaz əmlak bazasına yönəldir. Daşınmaz əmlak, obyekt alınması, ev alınması, torpaq sahəsi alınması və s. gələcəkdə ən azından vətəndaşlar üçün itkinin olmamasına, yeni itki ilə üzleşməməsi baxımından daha məqsədəuyğun yatırım hesab edilir. Amma bu sahədə də ciddi bahalaşma ilə bə-

rabər ciddi dalğalanmalar da var.

İqtisadçı Eldəniz Əmirov mövzu ilə bağlı “Yeni Məşavət”ə fikrini bölüşüb: “Yastıq altındakı” pulun 10 milyard dollar olaraq qiymətləndirilməsi üçün digər göstəricilərlə əlaqələndirmək və real müqayisə aparmaq lazımdır. Belə ki, 10 milyon nəfərlik Azərbaycanda 10 milyard dollar vəsait varsa, hər vətəndaşa düşən məbləğ təxminən 1000 dollar edir. Ümumilikdə isə bu məbləğ ölkənin ümumi daxili məhsulunun (ÜDM) 12-13 faizini təşkil edir ki, bu da yüksək göstəricidir. Çünki maliyyə sistemi yüksək olan ölkələrdə bankdan kənər bu vəsaitin ÜDM-ə nisbəti təxminən 5-7 faiz, maksimum isə 8 faiz civarındadır. Məhz bu pul kütləsinin banklardan kənarda saxlanması pul siyasətinin effektivliyini zəiflədir. Məsələn, banklardan kənər pulun kütləsi ABŞ-də təxminən 8-9 faiz, Türkiyədə 9-10 faiz, Rusiyada 10-11 faizdir. Bizim vəziyyət isə Rusiyaya yaxındır. Yeni görün-düyü kimi, maliyyə sistemi daha işlək olduqca, bankdan kənərda saxlanan pulun ÜDM-ə nisbəti azalır. Belə vəziyyətdə Mərkəzi Bank üçün faiz alətləri və digər monetar mexanizmlər tam effektiv işləyə bilmir.

O ki qaldı bu pul niyə banklardan kənarda qalır, nəzəri baxımdan bunun bir neçə səbəbi var. Birincisi, bank sektoruna olan inamsızlıqdır. Hazırda ölkəmizdə, deyək ki, son 10 il ərzində bank sektoruna inam güclənib. Bəli, investisiya alətlərinin məhdudiyyəti hələ də mövcuddurmu? Bəli, möv-

“Yastıq altındakı” pullar bata bilər

Əhali 10 milyard dolları niyə dövlətə etibar etmir - səbəblər

üç səbəbin hər birinin müəyyən qədər xüsusi çəkisi vardır. Amma daha az təsir göstərən faktor bank sektoruna olan inamsızlıqdır. Hazırda ölkəmizdə, deyək ki, son 10 il ərzində bank sektoruna inam güclənib. Bəli, investisiya alətlərinin məhdudiyyəti hələ də mövcuddurmu? Bəli, möv-

cuddur. Alternativ bazarların zəifliyi müşahidə olunurmu? Bəli, hələ də müəyyən dərəcədə mövcuddur”.

O ki qaldı 10 milyard dolların azaldılmasına, iqtisadçı deyib ki, pulların dövrüyyəyə daxil edilməsi üçün birinci növbədə insanların maarifləndirilməsi istiqamə-

tində işlərin aparılmasına ehtiyac var: “İnsanlar başa düşməlidirlər ki, yastıq altında saxlanılan hər 100 manat ilin sonunda təxminən 8-10 manat dəyərini itirir və 90-92 manat qalır, maksimum 93 manat. Digər tərəfdən, əmanət sığortası və real vaxtı daha sürətli və effektiv işləməlidir. İn-

sanlar bilməlidir ki, pul lazım olanda çıxış sürətli, dəqiq və problemsizdir. Beləliklə, pullar evdə saxlanmaq əvəzinə məhz banklara etibar etməlidir, nəinki iqtisadiyyatın digər tərəflərinə”.

Hüquqşünas, bank məsələləri üzrə ekspert Əkrəm Həsənov da mövzu ilə bağlı mediada maraqlı məqamları vurğulayıb. Onun fikrincə, ölkədə əhalinin banklardan kənarda, yeni “yastıq altında” saxladığı vəsaitlərin həcmünün artması uzun illərdir müşahidə olunur və bunun əsas səbəbi bank sistemində olan etimadın tam bərpa edilməməsidir. Həsənov bildirir ki, bank sektorunda yaşanan təkrar böhranlar, fəaliyyətini dayandıran banklar, əmanətçilərə münasibətdə yaranan problemlər və valyuta bazarındakı kəskin dəyişikliklər insanlarda ciddi ehtiyatlılıq formalaşdırıb. Onun sözlərinə görə, xüsusilə 2015-ci il devalvasiyasından sonra ABŞ dolları bir çoxları üçün risklərdən yayınma vasitəsinə çevrildi. Bu yanaşma bu gün də qalmaqdadır və nəticədə əhali banklarda deyil, vəsaitlərini evdə saxlamağı daha etibarlı seçim kimi görür.

□ **Afaq MİRƏVİY, “Yeni Məşavət”**

Online sürücülük vəsiqəsi veriləcəyi gerçəkmi?

Ekspert: “Söhbət sürücülük vəsiqəsinin “tam onlayn” verilməsindən yox, prosesin müəyyən mərhələsinin rəqəmsallaşdırılmasından gedir”

Son günlər ictimaiyyətdə geniş müzakirə olunan mövzulardan biri sürücülük vəsiqələrinin onlayn qaydada verilməsi ilə bağlıdır. Xüsusilə də rəqəmsal xidmətlərin sürətlə genişləndiyi bir dövrdə bu sual bir çox vətəndaşı maraqlandırır: doğrudanmı sürücülük vəsiqəsini evdən çıxmadan almaq mümkün olacaq, yoxsa söhbət yalnız mövcud sənədlərin yenilənməsindən gedir?

Məsələ ilə bağlı Daxili İşlər Nazirliyinin açıqladığı məlumatlar müəyyən aydınlıq gətirsə də, suallar hələ də qalmaqdadır.

DİN-in məlumatına görə, vətəndaşların gündəlik həyatını asanlaşdırmaq, dövlət xidmətlərinin keyfiyyətini və əlçatanlığını artırmaq, eyni

zamanda ölkədə rəqəmsal transformasiya prosesini sürətləndirmək məqsədilə bir sıra mühüm təkliflər hazırlanıb. Bu təkliflər şəxsiyyət vəsiqələrinin, ümumvətəndaş pasportlarının və sürücülük vəsiqələrinin alınması və yenilənməsi, eləcə də nəqliyyat vasitələrinin qeydiyyatı ilə bağlı ilkin sənədlərin qəbulu mərhə-

ləsinin rəqəmsallaşdırılmasını nəzərdə tutur.

Başqa sözlə, vətəndaşlar artıq bu xidmətlər üzrə ilkin müraciətlərini müvafiq dövlət qurumlarına fiziki olaraq getmədən, onlayn platformalar üzərindən təqdim edə biləcəklər. Bu isə növbələrin azalması, vaxt itkisinin qarşısının alınması və insan faktorundan asılılığın minimuma endirilməsi baxımından ciddi üstünlüklər vəd edir.

Nazirlik vurğulayır ki, bu təşəbbüs “rəqəmsal hökumət” modelinin daha da möhkəmlənməsinə, dövlət xidmətlərinin operativliyinin və şəffaflığının artmasına, eyni zamanda vətəndaş məmnunluğunun yüksəlməsinə xidmət edəcək. Layihənin BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri ilə uzlaşması da xüsusi olaraq qeyd olunur.

Onlayn vəsiqə, yoxsa onlayn müraciət?

Mövzu ilə bağlı nəqliyyat məsələləri üzrə **ekspert El-**

dəniz Cəfərov “Yeni Məşavət”ə danışib. Ekspert qeyd edib ki, burada anlayışları dəqiq ayırmaq vacibdir. Onun sözlərinə görə, hazırkı mərhələdə söhbət sürücülük vəsiqəsinin “tam onlayn” verilməsindən yox, prosesin müəyyən mərhələlərinin rəqəmsallaşdırılmasından gedir: “Sürücülük vəsiqəsinin alınması yalnız sənəd məsələsi deyil, həm də bilik və bacarıqların yoxlanılmasını əhatə edən kompleks prosesdir. Praktiki imtahanlar, tibbi müayinələr, biometrik məlumatların toplanması kimi mərhələlər hələ də fiziki iştirakı zəruri edir. Buna görə də hazırkı təşəbbüslər daha çox sənədlərin qəbulu, müraciətlərin edilməsi və mövcud vəsiqələrin yenilənməsi prosesinin onlayn müstəviyə keçirilməsi ilə bağlıdır.

Xüsusilə sürücülük vəsiqəsinin müddətinin uzadılması, məlumatların dəyişdirilməsi və ya itki ilə bağlı müraciətlərin elektron şəkildə aparılması vətəndaşlar üçün böyük rahatlıq yaradacaq. Bu həm də yol polisi orqanlarının üzərindəki inzibati yükü azaldacaq”.

Eldəniz Cəfərov həmçinin qeyd edib ki, texnologiyaların inkişafı ilə uzunmüddətli perspektivdə daha geniş imkanlar yarana bilər: “Gələcəkdə nəzəri imtahanların tam onlayn keçirilməsi, biometrik təsdiqləmə sistemlərinin tətbiq edilməsi mümkündür. Amma yaxın dövr üçün əsas məqsəd proseslərin sadələşdirilməsi və şəffaflığın artırılmasıdır”.

□ **Xalidə GƏRAY, “Yeni Məşavət”**

“Bəhram Bağırzadəyə niyə çox pul verildi” müzakirəsi

Aydın Xan Əbilov: “Onun kitablarının 90 faizinin nəşrini müxtəlif səfirliklər maliyyələşdirir”

Mədəniyyət Nazirliyi bir sıra yazıçı ilə alqı-satqı müqavilələri bağlayıb. Müqavilələrdə həmin yazıçılardan müxtəlif kitabların satın alınması nəzərdə tutulur. Bu alqı-satqının nazirliyin kitabxana fondunun oxucuların tələbatına uyğun yeni nəşrlərlə zənginləşdirilməsi və komplektləşdirilməsi məqsədi daşıdığı bildirilir.

Nazirlik müqavilə bağladığı xalq yazıçısı Elmira Axundovaya 3000, şair Qəşəm Nəcəfzadəyə 1050, yazıçı Kəramət Böyükçölə 4500, xalq yazıçısı Kamal Abdullaya 2500, KVN-in keçmiş üzvü Bəhram Bağırzadəyə 9100 manat verəcək.

Bundan əlavə, nazirlik Seyfəddin Hüseynli (3000 manat), Fərid Hüseyn (2000 manat), İlham Qəhrəman (500 manat), Cavid Zeynalov (1500 manat), Siyavuş Quliyev (2300 manat), Eti-

bar Yaqubov (1599 manat), Nazilə Quliyeva (1000 manat), Kəmalə Abiyeva (700 manat), İslam Sadiq (1500 manat), İlqar Tağıyev (1050 manat) və Azad Yaşar (2200 manat) ilə də müqavilə bağlayıb.

Qeyd edək ki, nazirliyin təqdim etdiyi siyahı ədəbi ictimaiyyətdə birmənalı qarşılanmayıb, sosial şəbəkələrdə ciddi müzakirə olunub. Məsələn, Bəhram Bağırzadəyə həmin çox pul ayrılması da ayrıca müzakirə olunur.

“Mədəniyyət Nazirliyi müxtəlif nəşriyyatlardan və müəlliflərdən hər il kitablar alır. Məsələn, elə nəşriyyat var ki, ondan 100 min manatlıq, 80, 50 min manatlıq kitab alıblar. Elə yazıçılar var ki, onlardan 10 min manatlıq kitab alıblar. Eləsi var ki, 8 min, 7, 5, 4 min manatlıq kitab alıblar. Allahın Bəhram Bağırzadəsindən 9 min 500 manatlıq kitab alıblar. Məndən isə 4500 manatlıq kitab alıblar. Daha dəqiqi, Mədəniyyət Nazirliyi müxtəlif kitabxanalara paylamaq üçün siyasətə qarışmayan “Səkkizinci gün” və “Əl-qəmə” romanlarının hərsindən 150 ədəd alıb. Bu da 4500 manat edir. Onun da 900 manatını vergiyə ödəyə-

cəm. Yerdə 3600 manat qalır”.

Bu sözləri Kəramət Böyükşöl sosial media hesabında yazıb. O qeyd edib ki, ona havayı pul verilməyib, kitabını alıb: “İkincisi, o siyahıda nə qədər yazıçıların, nəşriyyatların, nəşirlərin adı var. Amma bütün saytlar başlığa mənim və atamın adını çıxarır. Çünki bu məsələni cəmiyyətə başqa cür maraqlı etmək mümkün deyil”.

Kimə hansı həcmdə pul verilməsi nəyin əsasında müəyyən olunub? Niyə yazarların əsərlərinə fərqli qiymət qoyulub? Bu hansı mexanizmlə təyin olunub?

Yeni Yazarlar və Sənətkarlar İctimai Birliyinin sədri yazıçı-kulturoloq Aydın Xan Əbilov “Bakı-xəbər”ə deyib ki, ictimaiyyətin bu məsələyə ciddi reaksiya verməsinin səbəbini ədəbiyyata olan maraqla izah edir: “Bəhram Bağırzadə son illər kitab nəşri ilə çox ciddi məşğul olan bir müəllifdir. Bil-diyim qədər, Bəhram Bağırzadənin kitablarının 90 faizinin nəşri müxtəlif xarici ölkələrin səfirlikləri tərəfindən maliyyələşdirilir. Çapı ayrı-ayrı səfirliklər tərəfindən maliyyələşdirilən kitabların təzədən dövlət tərəfindən alınması suallar doğurur. Üstəlik də Azərbaycan dilində yazan müəlliflərin 90 faizinə çox az məbləğdə vəsait ayrılması, amma

Nazirdən alimlərə sitəm

“Heç bir məqaləsi olmayan alimin özünü alim bilməsi ayıbdır”.

“Son illər heç bir məqaləsi olmayan alim özünə alim deməyə utanmalıdır”.

Bu sözləri elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev Bakıda keçirilən konfransdakı çıxışında qeyd edib.

“Biz elə etməliyik ki, alimin məqaləsi olmayanda özünə alim deməyə utansın. Deməliyik ki, sən 5 ildə məqalə yoxdur. İllər ərzində məqaləsi olmayan alimin özünü alim bilməsi həqiqətən ayıbdır.

Bunu da dəyişə bilərik”, - deyə nazir əlavə edib.

Emin Əmrullayev bildirib ki, Azərbaycan təhsilinin keyfiyyətinin düşməsinin səbəblərindən biri də alim adı düşməyənlərə o adın verilməsidir.

“Elmdə yalanlar təhsilimizi yaxşı yere çıxarmayıb”.

Bəhram Bağırzadəyə bir-dən-birə 9100 manat ayrılması heç də birmənalı qarşılanmayıb. Düşünürəm ki, bu məsələlərlə dövlət qurumları çox ciddi məşğul olmalıdır”.

AYB-nin üzvü, şair-publisist Emil Rasimoğlu isə məsələ ilə bağlı bunları deyib: “Bilirsiniz, əvvəla, onu deyim ki, hər hansı bir strukturun hansısa ədəbiyyat adamı, sənət adamı, qələm adamı ilə kitabın təbliği, təqdimi fonunda alqı-satqı müqaviləsi bağlaması ideyası təqdir olunsa addımdır, o halda ki, hər şeydən əvvəl meyar sənət, sənətkarlıq ola. Mədəniyyət Nazirliyindən də bütövlükdə xüsusən bu prinsiplərə sədaqəti (eyni za-

manda həmin sədaqətin fonunda ədalət mahiyyətini) gözləmək, ümumiyyətlə, o qurumu “maraqların diktəsi”ndən uzaqda təsəvvür etmək, sadəcə, özünü aldadılmağa sövq etməkdir. Qoy həmin strukturun bir rəsmisi çıxıb izah etsin görək, həmin siyahıdakı müəlliflər hansı ədalətli kriteriyalar əsasında seçilib və ya seçilmiş müəlliflər arasında iqtisadi alqı-satqı fərqi hansı kriteriyalar əsasında formalaşıb?

Mədəniyyət Nazirliyi gərək unutmasın ki, yazıçı adına Bəhram Bağırzadəyə ilahiliklə qucaq açmağın özü Əkrəm Əylislinin kitablarını yenidən yandırmaq, Rafiq Tağıni bir daha “bıçaqlamaqdır”.

Partiya sədri toylarda kababdan şikayətləndi

“Tonlarla kabab zibilə atılır, amma et ala bilməyən minlərlə ailə var...”

“Azərbaycanda toy mədəniyyəti xalqımızın ən gözəl adətlərindən biridir. Lakin etiraf etməliyik ki, bu gün toylarımızda israfçılıq həddini aşmış vəziyyətdədir. Şadlıq evlərində süfrələrdə artıq qida tullantıları, sonsuz menyu çeşidləri, dekora-siya və şou xərcləri əndazəni aşır.

Tonlarla kabab zibilə atılır, amma et ala bilməyən minlərlə ailə var. Bu, nə dini baxımdan, nə milli ənənə baxımından, nə də iqtisadi məntiqə izah oluna bilər. Bizim toylarımız sevinc məclisi olmaqdan çıxıb, sanki sosial yarışa çevrilib. İsfarçılıqla mübarizə təkcə maliyyə məsələsi deyil, həm də sosial məsuliyyətdir”.

Bunu parlamentin son iclasında **Milli Cəbhə Partiyasının (MCP) sədri, deputat**

Razi Nurullayev deyib. Deputat qeyd edib ki, digər ciddi məsələ toylarımızda musiqinin səsidir: “Şadlıq evlərinin

əksəriyyəti səsi udan akustik materiallarla təchiz olunmayıb. Nəticədə valin deynlər, yaşlı insanlar, het-

ta uşaqlar saatlarla yüksək səsin altında qalır. Musiqi xadimləri də məcbur olub səsi artırır, çünki zal akusti-

kası zəifdir. Bu isə qulaq tutulmasına, baş ağrılarına, uzunmüddətli eşitmə problemlərinə səbəb olur. Xalqın ən sevincli günü sağlamlıq riski daşıyan mühitə çevrilir. Toy sahibi musiqini eşitmək əvəzinə, sadəcə, səs-küy yaratmalıdır, insanların qulağını sıradan çıxarmamalıdır. Dünyanın bir çox ölkəsində, məsələn, Türkiyə, Avropa Birliyi ölkələri və Yaponiyada restoranlar üçün xüsusi akustik standartlar var. Musiqinin səs gücü adətən 85-90 dB həddini keçə bilməz. Bu hədd insan qulağı üçün təhlükəsiz hesab edilir. Zəif divarları səsi udan panellərlə, tavan xüsusi akustik örtük ilə təmin olunur. Bizdə isə bir çox

şadlıq evində bu tələblər yoxdur, nəticədə musiqinin səsi 100-110 dB həddinə qədər yüksəlir ki, bu da sağlamlıq üçün təhlükəlidir. Təklif edirəm ki, şadlıq evlərinin lisenziyalaşdırılmasında akustik standartlar məcburi olsun, səs gücü üçün yuxarı limit tətbiq edilsin, akustik panellər və səsizolyasiya dövlət standartının bir hissəsinə çevrilsin. Bununla həm sağlamlıq qorunur, həm musiqi daha keyfiyyətli səslənər, həm də toylarımız mədəniyyət və rahatlıq baxımından dünya səviyyəsinə çatmış olar”.

Deputatın fikrincə, toy mədəniyyətimiz gözəldir, amma onu daha sağlam, daha səmərəli və daha mədəni etmək bizim borcumuzdur: “İsfarçılıq azaldılmalı, musiqinin səsi normaya salınmalı, şadlıq evləri beynəlxalq standartlara uyğunlaşmalıdır”.

Amnistiya düşəcək məhkumların dairəsi məlum oldu

Qərar layihəsinə əsasən, təyin edilmiş cəzanın müddətindən asılı olmayaraq bu məhkumlar cəzadan azad ediləcəklər

Amnistiya tətbiq edilən şəxslərin əhatə dairəsi müəyyənləşib.

Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin dekabrın 16-da keçirilən iclasında müzakirə olunan "Konstitusiyaya və Suverenlikli" münasibətilə amnistiya elan edilməsi haqqında" Milli Məclisin Qərar layihəsində öz əksini tapıb.

Qərar layihəsinə əsasən, təyin edilmiş cəzanın müddətindən asılı olmayaraq aşağıdakı məhkumlar müəyyən müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasından azad ediləcəklər:

- Azərbaycan Respublikasının suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qorunması uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarında, o cümlədən Vətən müharibəsində və 2023-cü il sentyabrın 19-20-də keçirilmiş antiterror əməliyyatında iştirak etmiş şəxslər, habelə bu əməliyyatlarda həlak olmuş və ya xəbərsiz itkin düşmüş şəxslərin yaxın qohumları;

- Azərbaycan Respublikasının suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qorunması uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarında, o cümlədən Vətən müharibəsində və 2023-cü il sentyabrın 19-20-də keçirilmiş antiterror əməliyyatında iştirakla əlaqədar, habelə digər xüsusi xidmətlərə görə Azərbaycan Respublikasının orden və medalları ilə təltif olunmuş şəxslər (qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada orden və medallardan məhrum edilmiş şəxslər istisna olmaqla);

- bu Qərar qüvvəyə mindiyi gündə, o cümlədən Vətən müharibəsi dövründə mülki əhaliyə qarşı Ermənistan Respublikasının hərbi təxribatı nəticəsində əlil olmuş şəxslər və ya həlak olmuş şəxslərin yaxın qohumları;

- Xocalı soyqırımında əlil olmuş şəxslər, həlak olmuş və ya xəbərsiz itkin düşmüş şəxslərin yaxın qohumları;

- 1948-1953-cü və 1987-1991-ci illərdə etnik təmizləmə, terrorçuluq və soyqırımı siyasəti nəticəsində Ermənistanın deportasiya olunmuş şəxslər;

- 1988-1993-cü illərdə Azərbaycan ərazisinin bir hissəsinin Ermənistan tərəfindən işğalı nəticəsində öz doğma torpaqlarından məcburi köçkün düşmüş şəxslər;

- 1990-cı il 20 Yanvar hadisələri ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər və şəhid olmuş şəxslərin yaxın qohumları;

- Azərbaycan Respublikasının, habelə keçmiş SSRİ-nin Silahlı Qüvvələri tərkibində beynəlmiləl borcunu yerinə yetirmiş və ya sülhməramlı əməliyyatlarda iştirak etmiş şəxslər, həmçinin həmin vəzifələrin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar həlak olmuş və ya xəbərsiz itkin düşmüş şəxslərin yaxın qohumları;

- İkinci Dünya müharibəsi dövründə faşizmə qarşı döyüşlərdə iştirak etmiş, eləcə də həmin dövrdə keçmiş SSRİ-nin Silahlı Qüvvələrində və arxa cəbhədə xidmət etmiş və qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bunlara bərabər tutulan şəxslər, həmçinin bu döyüşlərdə həlak olmuş və ya xəbərsiz itkin düşmüş şəxslərin yaxın qohumları, habelə keçmiş SSRİ-nin hərbi orden və medalları ilə təltif olunmuş şəxslər (qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada orden və medallardan məhrum edilmiş şəxslər istisna olmaqla);

- keçmiş SSRİ dövründə siyasi repressiyaya məruz qalmış, sonradan səlahiyyətli orqanların qərarları ilə bəraət almış şəxslər və onların yaxın qohumları;

- Çernobil qəzasının aradan qaldırılmasında iştirak etmiş şəxslər və onlara himayəçilik edən şəxslər (himayəçilik qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada müəyyən olunmuşdursa);

- qadınlar;

- cinayət törədən 18 yaşına çatmamış şəxslər;

- bu Qərar qüvvəyə mindiyi gündə 60 yaşına çatmış şəxslər;

- bu Qərar qüvvəyə mindiyi gündə orqanizmin funksiyalarının 61-100 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər;

- öhdəsində (himayəsində) yetkinlik yaşına çatmayan övladı, yaxud orqanizmin funksiyalarının 61-100 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən edilmiş övladı olan şəxslər, o cümlədən bu Qərar qüvvəyə mindiyi gündə atalığı, övladlığa götürməsi, qəyyumluğu və himayəçiliyi qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada müəyyən olunmuş şəxslər.

Yuxarıda tutulan şəxslərdən başqa, aşağıdakı məhkumlar da cəzadan azad ediləcəklər:

- yalnız böyük ictimai təhlükə törətməyən cinayət törətdiklərinə görə müəyyən müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş şəxslər;

- böyük ictimai təhlükə törətməyən cinayət törətdiklərinə görə müəyyən müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş şəxslər;

- böyük ictimai təhlükə törətməyən cinayət törətdiklərinə görə 5 ildən artıq olmayan müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş şəxslər;

- ehtiyatsızlıqdan cinayət törətdiklərinə görə 5 ildən artıq olmayan müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş şəxslər, az ağır cinayət törətdiklərinə görə təyin edilmiş müəyyən müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasının bu Qərar qüvvəyə mindiyi gündə çəkilməmiş hissəsi 1 il

dən artıq olmayan şəxslər;

- ehtiyatsızlıqdan cinayət törətdiklərinə görə 5 ildən artıq olmayan müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş şəxslər, ilk dəfə ağır cinayət törətdiklərinə görə təyin edilmiş müəyyən müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasının bu Qərar qüvvəyə mindiyi gündə çəkilməmiş hissəsi 6 aydan artıq olmayan şəxslər;

- intizam xarakterli hərbi hissədə saxlama cəzasına məhkum edilmiş şəxslər;

- azadlığın məhdudlaşdırılması cəzasına məhkum edilmiş şəxslər;

- hərbi xidmət üzrə məhdudlaşdırma cəzasına məhkum edilmiş şəxslər;

- islah işləri cəzasına məhkum edilmiş şəxslər;

- ictimai işlər cəzasına məhkum edilmiş şəxslər;

- əsas cəza kimi müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş şəxslər;

- böyük ictimai təhlükə törətməyən cinayət törətdiklərinə görə əsas və ya əlavə cəza kimi cərimə cəzasına məhkum edilmiş şəxslər, habelə əsas və ya əlavə cəza kimi üç min manatdan artıq olmayan miqdarda cərimə cəzasına məhkum edilmiş və ya bu Qərarın tətbiq edildiyi gün cərimə cəzasının ödənilməmiş hissəsi üç min manatdan artıq olmayan şəxslər;

- böyük ictimai təhlükə törətməyən və ya az ağır cinayət törətdiklərinə görə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına şərti məhkum edilmiş və ya bu növ

cəzadan şərti olaraq vaxtdan əvvəl azad edilmiş, yaxud bu növ cəzanın çəkilməsi təxirə salınmış şəxslər;

- azadlıqdan məhrum etmə ilə bağlı olmayan cəzaya şərti məhkum edilmiş və ya bu növ cəzadan şərti olaraq vaxtdan əvvəl azad edilmiş, yaxud bu növ cəzanın çəkilməsi təxirə salınmış şəxslər.

Yuxarıda nəzərdə tutulan şəxslərdən başqa, aşağıdakı məhkumların cəzası 6 ay azaldılacaq:

- az ağır cinayət törətməyə görə təyin edilmiş müəyyən müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasının bu Qərar qüvvəyə mindiyi gündə çəkilməmiş hissəsi 1 ildən artıq olan şəxslər;

- ehtiyatsızlıqdan ağır cinayət törətdiklərinə görə təyin edilmiş 5 ildən artıq müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasının bu Qərar qüvvəyə mindiyi gündə çəkilməmiş hissəsi 6 aydan artıq olan şəxslər.

Bu Qərar amnistiya aktı qüvvəyə mindiyi gündə qüvvəyə minmiş hökmlər əsasında məhkum edilmiş, həmçinin həmin tarixədək qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarları əsasında cəza təyin edilmiş və ya şərti məhkum edilmiş, cəzasının çəkilməsi təxirə salınmış, şərti olaraq vaxtdan əvvəl azad edilmiş, habelə bu Qərar qüvvəyə mindiyi gündə çıxarıla-raq amnistiya aktı qəbul edildikdən sonra qüvvəyə minmiş hökmlər əsasında məhkum edilmiş şəxslər barəsində tətbiq ediləcək. Bu Qərara əsasən amnistiya tətbiq edilməsi ittiham hökmlərinin və

ya digər qərarların qanuniliyinin, əsaslılığının və ya ədalətliyi yuxarı instansiya məhkəmələrində mübahisələndirilməsinə mane olmayacaq.

Bu Qərar Azərbaycan Respublikasında tanınan xarici dövlətlərin məhkəmələrinin hökmləri ilə məhkum edilmiş və cəzasını Azərbaycan Respublikasında çəkən şəxslərə də şamil ediləcək.

Barələrində amnistiya tətbiq olunmuş çağırışların və hərbi qulluqçuların müvafiq olaraq həqiqi hərbi xidmətə çağırış və hərbi xidmət məsələləri qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada həll ediləcək.

Barələrində amnistiya tətbiq olunaraq cəza çəkməkdən azad edilən və rəm xəstəliyinə tutulmuş şəxslər qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada 10 gün müddətində yaşayış yeri üzrə və rəm əleyhinə tibb müəssisələrində qeydiyyatda alınacaq və müalicələrini davam etdirəcəklər.

Anlaqlılığı istisna etməyən psixi pozuntuya görə tibbi xarakterli məcburi tədbir təyin olunmuş şəxslər barəsində amnistiya tətbiq edilməsinə dair materiallara 4 ay müddətində baxılmalı, psixiatriya stasionarlarında məcburi müalicə təyin olunmuş şəxslərin cəzadan azad edilməsi məsələsi isə məhkəmə qərarı ilə psixiatriya stasionarlarında məcburi müalicə ləğv edildikdən və ya dəyişdirilərək məcburi ambulatoriya ya müşahidəsi və psixiatr müalicəsi təyin edildikdən sonra həll edilməli, məcburi ambulatoriya müşahidəsi və psixiatr müalicəsi təyin olunmuş şəxslər amnistiya tətbiq olunaraq cəza çəkməkdən azad edildikdə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada 10 gün müddətində yaşayış yeri üzrə müvafiq tibb müəssisələrində qeydiyyatda alınmalı və müalicələri davam etdirilməlidir.

Övvəllər amnistiya və ya əfvətmə aktları ilə cəzasının müddəti azaldılmış şəxslərə bu Qərar tətbiq edilərkən onların cəzasının çəkilməmiş müddətləri həmin aktlar nəzərə alınmaqla hesablanacaq. Bu Qərara əsasən barələrində amnistiya tətbiq oluna-raq cəza çəkməkdən azad edilən şəxslərin sosial adaptasiyasının, onlara yardım göstərilməsinin təmin edilməsi üçün zəruri tədbirlər görülməlidir.

Amnistiya tətbiq edən orqanlar bu Qərar qüvvəyə mindiyi gündən dörd ay müddətində amnistiyanın tətbiqini təmin etməlidirlər.

2025-ci ildə Azərbaycan əhalisi yalnız 0,3% artıb. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2025-ci ilin yanvar-oktyabr aylarında əhalinin sayı 32109 nəfər artaraq 0,3% artım göstərüb. Ümumilikdə 2025-ci il noyabrın 1-i vəziyyətinə əhalinin sayı 10 256 998 nəfərə çatıb. Statistik göstəricilərdən də görünür ki, əvvəlki illərlə müqayisədə əhali artımında azalma müşahidə olunur. Belə ki, 2024-cü ilin yanvar-noyabr aylarında əhali 37766 nəfər, yəni 0,4% artmışdı, 2023-cü ildə isə artım 53625 nəfər, yəni 0,5% təşkil etmişdi. Nəticə onu göstərir ki, Azərbaycan əhalisi mütləq olaraq artmaqdadır, lakin illik artım tempi getdikcə aşağı düşür.

san itkisinin yerini doldurmaq üçün ailələr arasında müvafiq həvəsləndirmə tədbirləri keçirildilər. Məsələn, "Qəhrəman ana" adı verildi və ya uşaqlara sosial müavinətlər ayrıldı. Yaxud da çoxuşaqlı ailələrə nəvbədənəkar ev və ya maşın verildi. Lakin SSRİ dağılandan sonra bizim cəmiyyətdə dəyişiklik baş verdi. İnsanlar xarici ölkələrə gedib gəldilər və gördülər ki, orada çoxuşaqlı ailə dəbdə deyil. Belə bir dü-

olsun və yaxud da uşaq olmasın".

Ü.Şəfiyev deyir ki, gənclər arasında da evlənməyə maraq azalıb. Sosioloq bildirir ki, boşanmaların artan statistikası gəncləri qorxudur: "Gənclər əvvəlki nəsillərdən fərqli olaraq təhsil almaq, karyera qurmaq haqqında düşünürlər. Digər tərəfdən, gənclər üçün hansı işlərin görüldüyünü fikirləşməli-yik. Təbii artıma təşviq etmək

Həmkarlar ittifaqlarının 1000-dən çox üzvü işinə bərpa edilib

Azərbaycan həmkarlar ittifaqlarının üzvlərinin sayı 1 milyondan çoxdur.

Bu barədə Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının VIII qurultayında sədr **Sahib Məmmədov** məlumat verib. Onun sözlərinə görə, üzvlərin 50,4 faizini qadınlar, 49,6 faizini isə kişilər təşkil edir. Seçili orqanlarda qadınların təmsilçiliyi 56 faizi ötür: "Bu göstərici həmkarlar ittifaqlarında qadınların rolunun və ictimai fəallığının getdikcə artdığını nümayiş etdirir.

Əsas prioritet istiqamətlərdən biri gənclərin həmkarlar ittifaqları sıralarına daha fəal cəlb olunması, onlara təşkilati işin metod və prinsiplərinin öyrədilməsi, eləcə də hərəkətdə yeni lider nəslinin formalaşdırılmasıdır. Qeyd edək ki, üzvlərin 20 faizdən çoxunu gənclər təşkil edir. Həmkarlar ittifaqları təşkilatlarında çalışanların isə 11,9 faizi gənclərdir".

Sahib Məmmədov qeyd edib ki, əmək və sosial-iqtisadi hüquqların müdafiəsi ilə bağlı 2018-2024-cü illər ərzində ümumilikdə 45,9 min müraciətə baxılıb, onlardan 88,9 faizi müsbət həll edilib, 1000-dən artıq üzv işə bərpa olunub.

Sahib Məmmədov əlavə edib ki, 2024-2025-ci illər ərzində 300 minə yaxın həmkarlar ittifaqı üzvünə dəstək göstərilib. Onun sözlərinə görə, hazırda 209 şəhid ailəsinin 378 üzvü konfederasiya və üzv təşkilatların himayəsindədir.

Sədr qeyd edib ki, AHK-in fəaliyyətinin müasir dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılması üçün zəruri informasiya texnologiyaları infrastrukturunu qurulub: "Təkcə bu ilin ötən dövründə 38 mindən artıq yollayış verilərək 76 mindən çox vətəndaşın güzəştli şərtlərlə istirahət və müalicəsi təşkil edilib".

Uşaq və ailələrə dəstək üçün üç yeni mərkəz açılacaq

Ailə, Qadın və Uşaq problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə uşaq və ailələrə dəstək məqsədilə 3 yeni mərkəzin açılması nəzərdə tutulur.

Bunu Ailə, Qadın və Uşaq problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə Şüvəlan Uşaq və Ailələrə Dəstək Mərkəzinə keçirilmiş mediatur çərçivəsində mərkəzin direktoru Sitare Əhmədova bildirib.

Qeyd edilib ki, hazırda ölkə ərazisində uşaq və ailələrə dəstək məqsədilə ümumilikdə 11 mərkəz fəaliyyət göstərir. Hər bir mərkəz yerləşdiyi ərazi üzrə bütün kənd və qəsəbələrə xidmət edir.

Mediaturda bildirilib ki, 2025-ci il üzrə təkə Xəzər rayonu üzrə məişət zorakılığına məruz qalan qadınların sayı 6, kişilərin sayı isə 1 nəfər olaraq qeydə alınıb.

Bildirilib ki, onlara mühafizə orderi verilib.

Qeyd olunub ki, mərkəzə edilən ümumi müraciətlər əsasən ailədaxili münafişələr, sosial və maddi problemlər, zorakılıq halları, sığınacaqə ehtiyac və mövcud xidmətlərdən istifadə məqsədi ilə bağlıdır. Mərkəz tərəfindən daha çox erkən nikah, məişət zorakılığı, təhsildən yayınma, ağır sosial vəziyyət və zərərli vərdişlər kimi halların aşkar edilərək müvafiq tədbirlərin görülməsi təmin olunur.

İnanılmaz iddia: sayımız artmaq əvəzinə azalacaq

Statistik göstəricilərdən də görünür ki, əvvəlki illərlə müqayisədə əhali artımında azalma müşahidə olunur

Azərbaycanda demoqrafik ləngimə artıq bir neçə ildir ki, aydın şəkildə görünür. Son 5 ildə ümumi əhali artımında 39 min nəfərlik azalmanın müşahidə olunması, son 10 ildə isə doğum dinamikasında təxminən 60 faizədək geriləmə baş verməsi bu problemin dərinliyini göstərir. 2023-cü ildə təbii artım təqribən 15 faiz azalmışdı, 2024-cü ildə də oxşar proses davam edib. Yeni mənzərə ardıcıl olaraq eyni istiqamətdə dəyişir və bu, gələcək üçün ciddi xəbərdarlıq siqnalıdır.

Sosioloq Mail Yaqubov mövzu ilə bağlı Modern.az-a açıqlamasında qeyd edib ki, doğumun sayının aşağı düşməsinin birinci səbəbi insanların dünyagörüşünün, həyata baxışının dəyişməsidir. İnsanların düşüncəsində kök salan özü üçün yaşamaq, övladdan - çoxuşaqlılıqdan imtina, "övladım olsa, hər şeylə təmin olunmalıdır" fikirləri burada güclü təsirə malikdir. İkinci səbəb maddi təminat çatışmazlığıdır. Amma varlı ata-ana da düşünür ki, həyata uşaq böyütmək üçün gəlməyib. Öz əyləncəsini, öz maraqlarını önə çəkir.

Sosioloq bildirir ki, fərdlər halından məmnun görünə bilər: "Amma artımın olmaması cəmiyyət üçün, dövlət üçün ciddi faciədir. 70 ildən sonra Azərbaycan əhali-

si 8 milyona düşə bilər. Real və effektiv addımlar atılmalıdır. Dövlət 3-cü, 4-cü uşaq üçün böyük pul məbləği ödəməlidir".

Mövzu ilə bağlı **sosioloq Üzeyir Şəfiyev** "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib ki, bu, global tendensiyaadır. Onun sözlərinə görə, demoqrafik azalma dünyanın bir çox ölkələrində özünü göstərir: "Bu da dünya səviyyəsində bəşəri düşüncənin dəyişmə meylləri ilə bağlıdır. İnsanlar daha rahat yaşamaq istəyirlər. Onlar uşaq, ailə qayğısı çəkmək istəmirlər, eqoist həyat yaşamağa meylli olublar. Maraq doğuran məqam odur ki, Azərbaycan da heç vaxt indiyə kimi belə bir vəziyyət olmayıb. Çünki bizim cəmiyyətdə həm sovet dövründə, həm də sovet dövründən sonra həmişə çoxuşaqlı ailə trendi olub. Bu həm də onunla bağlı idi ki, əhalinin təhsil səviyyəsi bir qədər aşağı idi. Ümumiyyətlə, tədqiqatlar onu göstərir ki, əhalinin mədəni-təhsil səviyyəsi ilə ailə planlaşdırması arasında bir korrelyasiya var. Təhsil və mədəni səviyyə yuxarı qalxdıqca ailə planlaşdırma az uşağa üstünlük verirlər.

El arasında belə bir ifadə var: kasıbın nəyi olmasa da, uşaqdan bol olur. Bunu ona görə deyirdilər ki, sovet dövründə müharibədən sonra in-

şünce yarandı ki, az uşaq olsun, keyfiyyətli böyüdək. İndi bir, iki, ən yaxşı halda isə üç uşağa üstünlük verirlər. Statistikanı təhsil etsək, görürük ki, indi Azərbaycanda daha çox ikiuşaqlı ailələr üstünlük təşkil edir. Lakin hesab edirəm ki, demoqrafik təşviq siyasəti həyata keçirilməyə, motivasiya edən tədbirlər görülməyə, ailələr bundan sonra ancaq bir uşağa üstünlük verəcəklər".

Sosioloqun fikrincə, "Childfree"(uşaqdan azad olma) deyilən bir tendensiyanın da Azərbaycana gəlmə təhlükəsi var. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda qanun surroqat ana institutuna imkan verməyə də, azərbaycanlıları bunu Gürcüstanda həyata keçirir: "Bu da insan düşüncəsində eqoizmdən xəbər verir. Daha rahat və hazır uşağa sahiblənmək istəyirlər. Bir sözlə, demoqrafik böhran ilk olaraq düşüncə məsələsi ilə bağlıdır. İnsanlar var ki, düşünür ki, nəyə görə dünyaya çox uşaq gətirsin, axı onun qayğı və problemləri var. Tək uşaq vaxtı deyil, böyüyəndə də övladının iş, mənzil kimi problemlərini həll etməlidir. Çünki uşaqlar böyüyəndə problemə üzləşəndə valideynləri qınayırlar ki, niyə mənə dünyaya gətirdin, problemin içərisinə atdın. Bu məsələlərlə üzleşməsinlər deyər insanlar çalışırlar ki, az uşaq

üçün demoqrafik təşviq alətləri çoxdur. Məsələn, uşaqlar üçün sosial müavinətlər bərpa olunmalı və diferensial sosial müavinət verilməlidir. Eyni zamanda Milli Məclisdə çoxuşaqlı ailə anlayışında uşaq sayının 5-dən 3-ə endirilməsi müzakirə olunurdu. Bu da yaxşı təşəbbüsdür. Çünki üçuşaqlı ailə olsa, çoxuşaqlılığa şamil olunan imtiyazlardan onlar da yararlanacaq. Bu o deməkdir ki, Azərbaycanda yeni qurulan ailələr artıq üç uşağa üstünlük verəcəklər.

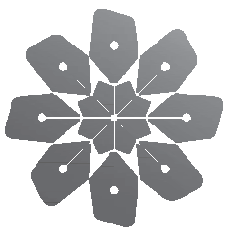
Bu yaxınlarda ABŞ prezidenti maraqlı təklif irəli sürdü ki, 2025-2028-ci illərdə doğulan uşaqların hesabına 1000 dollar civarında vəsait qoyulsun və o, qiymətli kağızlar bazarında depozit kimi artsın. Oxşar variantlar Azərbaycanda da tətbiq edilə bilər. Məsələn, lap hər uşağa 1000 dollar deyil, 100 dollar ayıra bilərlər.

Statistikaya görə, Azərbaycanda işsizlik 1,6 faizdir. Lakin gənclər arasında 11 faizin üzərindədir. Biz yaxşı olardı ki, gəncləri məşğulluqla təmin edək ki, onlar ailə qurmağa maraqlı olsunlar.

2025-ci ildə Türkiyədə elan olunmuş "Ailə ili" çərçivəsində gənclərin ailə qurmasına dəstək məqsədilə müxtəlif təşviq proqramları təqdim edilib - yeni ailə qurana faizsiz kreditlər, mənzil almaq üçün güzəştli, bələdiyyə və dövlət qurumları tərəfindən toy xərclərinin qarşılanması və sair. Oxşar layihələr bir sıra digər ölkələrdə də reallaşdırılır. Türkiyədə həmçinin yeni qurulan ailələrə faizsiz kreditlər ayrıldı. Gənclər bunu 4 ildən sonra hissə-hissə ödəyə bilərlər. Həmin kreditlər onların mənzil almasına kömək edir. Azərbaycanda güzəştli mənzillər fondu var, amma bu, gənc ailələrin çox məhdud kateqoriyasını əhatə edir.

Eyni zamanda cəmiyyətdə ailə institutunun hörmətini artırmaq lazımdır. Gənclər ailəyə dəyər kimi yanaşırlar".

■ **Sahabə RƏHİMLİ,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Mədlanın İnkişafı Agentliyi

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə "Böyük Qayıdış"

Qarabağa "Böyük Qayıdış" prosesi bu həftə də uğurla icra olunmaqdadır. Həftənin ilk günü köç karvanının növbəti ünvanlarından biri yənidən Cəbrayılın Horovlu kəndi olub.

Təməli 2023-cü il mayın 4-də Prezident İlham Əliyev tərəfindən qoyulan kəndə bu mərhələdə Bakı şəhərindən 7 ailə 28 sakin, Abşeron rayonundan 2 ailə 8 sakin, Biləsuvar rayonu ərazisində salınmış Cəbrayıl qəsəbələrindən 11 ailə 40 sakin, Beyləqan rayonundan 1 ailə 5 sakin və Şirvan şəhərindən 1 ailə 4 sakin olmaqla ümumilikdə 22 ailə 85 sakin köçürülüb.

Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidmətinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri İlhamiyə Rzayeva bildirib ki, kəndin layihələndirilən ümumi ərazi 248 hektardır və perspektivdə bu kənddə 3470 nəfər olmaqla, 867 ailənin yaşaması nəzərdə tutulub. Birinci mərhələdə Horovluya 1395 nəfərin köçürülməsi planlaşdırılır və artıq 334 fərdi evin hörgü işləri tamamlanıb, hazırda fasad və interyer işləri görülür. İnşaa olunan evlər iki, üç, dörd və beş otaqdan ibarətdir. Həm-

çinin burada məktəb binası, uşaq bağçası və digər iaşə obyektlərinin tikintisi davam etdirilir. Kəndin dayanıqlı su təchizatını təmin etmək məqsədilə burada əvvəllər mövcud olmuş kəhrizlərin bərpası üçün layihə də həyata keçirilib.

Xatırladaq ki, bu günədək Horovlu kəndinə respublikamızın müxtəlif bölgələrində məskunlaşmış 172 ailə, 692 rayon sakini köçürülüb.

Dekabrın 16-da Böyük Qayıdış Dövlət Proqramı çərçivəsində Xocavəndin Sos kəndinə köç olub. Bu dəfə kəndə 21 ailədən ibarət 94 nəfər köçürülüb.

Məlumat üçün bildirək ki, hər bir ailə təmirli mənzillərlə təmin olunur.

"Mənim üçün doğma yurda qayıtmaq çox böyük sevincdir. Açıq, hisslərimi sözlə ifadə etmək çətindir".

Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində **Xocavənd rayonunun Sos kəndinə köç edən keçmiş məcburi köçkün Fikrət Hüseynov**

Böyük Qayıdış

YENİ ÜSAVAT
N 229 (8839) 17 dekabr 2025

nin Təzəbinə və Seyidbəyli kəndlərinə də köç reallaşdı. Bu mərhələdə Xocalının Təzəbinə kəndinə 10 ailə - 44 nəfər, Seyidbəyli kəndinə isə 10 ailə - 41 nəfər köçürülüb.

Məlumat üçün bildirək ki, Xocalı rayonunun Təzəbinə kəndi və Ağdərənin Həsənriz kəndində fərdi yaşayış evlərinin təmirinə ümumilikdə 12,9 milyon manat vəsait xərclə-nəcək.

Teleqraf.az xəbər verir ki, Xocalıda tikinti işlərini "Salmanoğlu-İnşaat" MMC icra edəcək. Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayon-

Horovlu kəndinə növbəti köç

Xocalı və Ağdərənin kəndlərində fərdi yaşayış evlərinin təmirinə 13 milyon manata yaxın pul ayrılıb

deyib.

O, illər ərzində yaşadığı bütün çətinliklərə rəğmən doğma yurda qayıdışın yaşamaq üçün yeni ümid verdiyini qeyd edib.

"Həmin illərin ağrısı, çətinliyi hələ də yaddaşımdadır. Həyatımız o vaxtdan tamam dəyişdi. Çox çətin günlər keçirdik, böyük itkilərimiz oldu. Amma bütün bunlara baxmayaraq, bu gün torpaqlarımıza qayıtmaq bizə yeni ümid verir", - deyə F.Hüseynov vurğulayıb.

Sos sakini, həmçinin bildirib ki, əvvəllər həmin kənddə yaşamasa da, orada

məskunlaşmaq onun ən böyük arzusu olub.

"Biz əslən Füzuli rayonundayıq. Mən daha çox Sos kəndinə getmək istəyirdim. Kənd seçimi ilə bağlı müraciət etdik, adım siyahıya salındı və sonradan mənə bildirildi ki, həmin kəndə köçəcəksiniz. İnşallah, öz evimizdə, öz ailəmlə, öz zəhmətimizlə yaşaya biləcəyik", - deyə o diqqətə çatdırıb.

"Doğma yurda qayıtmaq çox gözəldir. Bundan gözəl hiss ola bilməz. Mən oradan 4 yaşında çıxmışam, indi isə 38 yaşım var. Bu torpaqlara yenidən qayıtmaq insan üçün

sözlə ifadə olunmaz bir duyğudur.

Bu sözləri isə **Xocavənd rayonunun Sos kəndinə köç edən daha bir keçmiş məcburi köçkün İbrahim Nəcəfov** deyib. O, uşaq yaşlarında didərgin düşdüyünü, indi isə valideyn kimi, öz övladları ilə birlikdə qayıdışını bildirib. "Övladlarımdan birinin üç, digərinin isə altı yaşı var. Onlar mənim yaşaya bil-mədiyim günləri yaşayacaq, görmədiyim gözəllikləri görəcəklər. Bu, mənim üçün həm sevinc, həm də təsəllidir", - deyə İ.Nəcəfov əlavə edib.

Dekabrın 16-da Xocalı-

larında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti bununla bağlı MMC ilə bir mənbədən müqavilə imzalayıb. Müqavilənin dəyəri 3 milyon 639 min 785,97 manatdır.

Eyni zamanda, Ağdərənin Həsənriz kəndində fərdi evlərin cari təmir işlərinin görülməsi üçün "Proform" MMC ilə 3 milyon 316 min 981,32 manat, "AEF Group" MMC ilə isə 5 milyon 954 min 469,59 manat dəyərində müqavilələr bağlanıb.

Hər iki kənddə dekabrın 12-də başlanan təmir işlərinin bir il ərzində tamamlanması nəzərdə tutulub.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Cavanşir ABBASLI

Azərbaycana 2 milyon dollarlıq yardım

Asiya İnkişaf Bankı iki regional texniki yardım layihəsini təsdiqləyib

Asiya İnkişaf Bankı (ADB) Azərbaycanın iştirakı ilə ümumi məbləği 2 milyon ABŞ dolları olan iki regional texniki yardım layihəsini təsdiqləyib.

"Report" xəbər verir ki, 1,5 milyon ABŞ dolları dəyərində olan birinci regional layihə - "Birlikdə ACT: Mərkəzi və Qərbi Asiyada sürətlənirik, inkişaf və əməkdaşlıq edirik" Azərbaycan, Ermənistan, Gürcüstan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Pakistan, Tacikistan, Türkmənistan və Özbəkistanı əhatə edir.

İkinci regional layihə - 500 min ABŞ dolları dəyərində olan "2030-cu ilədək dayanıqlı inkişaf sahəsində gündəliyin təşviqi: 4-cü alt layihə" 13 ölkəni əhatə edir.

Hər iki layihənin Xüsusi Texniki Yardım Fondu vasitəsilə maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulur.

ADB qeyd edib ki, birinci layihə satınalmalar sahəsində potensialın gücləndirilməsinə, layihələrin hazırlıq səviyyəsinin artırılmasına, həmçinin Mərkəzi və Qərbi Asiya Departamentinin (CWRD) inkişaf etməkdə olan üzv ölkələrində

portfel və layihələrin idarə edilməsinə yönəlib. Xüsusi diqqət ADB tərəfindən maliyyələşdirilən layihələr üzrə icraçı və həyata keçirən agentliklərin, xüsusilə də layihələrin hazırlanması və reallaşdırılmasının əsas mərhələlərində praktiki köməyə ehtiyac duyanların dəstəklənməsinə yönəldiləcək.

Texniki yardımın satınalmalar, müqavilə və layihə idarəetməsi sahəsində potensialın gücləndirilməsi üçün beynəlxalq və milli məsləhətçilərin cəlb edilməsi hesabına portfel keyfiyyətini yaxşılaşdır-

racağı və reallaşdırmada baş verə biləcək gecikmələri azaldacağı gözlənilir.

Bundan əlavə, inkişaf etməkdə olan ölkələrdə sonradan tətbiq edilməsi üçün analitik tədqiqatlar aparılacaq və portfel idarəetməsi ilə bağlı ən yaxşı təcrübələr sistemləşdiriləcək. Bu texniki yardımın əsas xüsusiyyəti bütün region üzrə potensialın və resursların inkişafı mərkəzlərinin (CDRC) institusional gücləndirilməsidir. Bu da ADB-nin əməliyyat prosedurlarının, xüsusilə layihələrin hazırlanması və həyata keçirilməsinin daha dərin-

dən başa düşülməsinə və praktiki tətbiqinə yönəlmiş davamlı təlim proqramları və seminarlarla tamamlanacaq.

Texniki yardım həmçinin Mərkəzi və Qərbi Asiyada institusional potensialın gücləndirilməsinə kömək edəcək. Layihə çərçivəsində CWRD ölkələrində CDRC-in yaradılması və möhkəmləndirilməsi, satınalmalara və layihələndirməyə hazırlığın artırılması, həmçinin layihələrin idarə edilməsi və həyata keçirilməsi potensialının gücləndirilməsi planlaşdırılır.

İkinci layihəyə gəldikdə isə bank qeyd edib ki, Asiya və

Sakit okean regionu 2030-cu ilə qədər 17 Dayanıqlı İnkişaf Məqsədinə (DİM) nail olmaqla bağlı grafikdən geri qalır.

COVID-19 pandemiyası regionun inkişafını daha da ləngitdi, xüsusilə qadınların vəziyyəti ilə bağlı sahədə, yoxsulluq və bərabərsizlik, səhiyyə və təhsil də daxil olmaqla sosial-əhəmiyyətli DİM-lərlə əlaqəli həssaslıqları gücləndirib.

Eyni zamanda iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizə, məsuliyyətli istehlak və istehsalın təşviqi, həmçinin quruda və suda heyatın qorunması kimi ekoloji DİM-lərə nail olmaqda tərəqqi xüsusilə ləng olub. Pandemiyanın nəticələri ilə daha da ağırlaşan büdcə məhdudiyyətləri ADB-nin inkişaf etməkdə olan üzv ölkələrinin DİM-lərlə bağlı məsələləri həll etmək qabiliyyətini əlavə olaraq məhdudlaşdırır.

Bu layihə çərçivəsində ADB-nin inkişaf etməkdə olan üzv ölkələrində DİM-lərə nail olmağa kömək edən daha keyfiyyətli proqram və layihələrin hazırlanması, eləcə də həyata keçirilməsi planlaşdırılır.

"Layihənin nəticələrinə əsasən, ölkələrin proqramları və 2030-cu ilədək maliyyələş-

dirməni dayanıqlı inkişaf sahəsində gündəliklə uzlaşdırmaqla bağlı potensialı güclə-nəcək, əməliyyatların həyata keçirilməsi zamanı əldə edilmiş qabaqcıl təcrübələr haqqında bilik səviyyəsi artacaq, həmçinin nəticəyönümlü layihələndirmə və layihə idarəetməsi sahəsində imkanlar genişlə-nəcək", - məlumatda qeyd edilib.

Azərbaycan 1999-cu ildən ADB-nin üzvüdür. Bu müddət ərzində bank ölkəyə təxminən 5,6 milyard ABŞ dolları sərmayə qoyub, bu məbləğin 4,4 milyard ABŞ dolları dövlət sektoruna, 1,2 milyard ABŞ dolları özəl sektora yatırılıb. Nəqliyyat (1,5 milyard ABŞ dolları) və enerji sektorları (1,7 milyard ABŞ dolları) ən çox maliyyələşdirilən istiqamətlərdir.

Yeni tərəfdaşlıq strategiyası çərçivəsində ADB Azərbaycan 2,5 milyard ABŞ dollarına qədər investisiya qoymağa hazırdır.

ADB 1966-cı ildə yaradılıb, mənzil-qəragahı Manilada yerləşir. Bank 50-si Asiya-Sakit okean regionu dövlətləri olmaqla 69 səhmdar ölkəni birləşdirir.

☐ "Yeni Müsavat"

Elan:

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan Sosial Xidmətlər Agentliyinin Qazax-Tovuz Regional Filiali tərəfindən Quliyeva Lələ İsmayıl qızının adına verilmiş "Şəhid ailəsinin üzvü" vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

2026-cı ildən özəl məhkəmə ekspertizası institutunun tətbiqinə başlanılacaq. Bu, Prezident İlham Əliyevin təsdiqlədiyi Azərbaycanda məhkəmə ekspertizası sahəsinin inkişafına dair 2026-2030-cu illər üçün konsepsiyada əksini tapıb.

Konsepsiyaya əsasən, özəl məhkəmə ekspertizası institutunun səmərəli fəaliyyəti nəticəsində məhkəmə ekspertizası sahəsində alternativlik təmin ediləcək. Özəl məhkəmə ekspertizası institutunun fəaliyyət dairəsi genişlənəcək. Bununla da məhkəmə ekspertizası xidmətlərinə əlçatanlıq artacaq, rəqabətli mühit şəraitində ekspertiza sahəsinin inkişafına nail olunacaq.

Hüquqşünas Polad Mehdiyev mövzunu “Yeni Müsavat”-a şərh etdi. O hesab edir ki, Azərbaycanda özəl məhkəmə ekspertizası institutunun tətbiqinə başlanılması məhkəmə-hüquq sisteminə mühüm dəyişikliklər vəd edir: “Prezident İlham Əliyevin təsdiqlədiyi “Azərbaycanda məhkəmə ekspertizası sahəsinin inkişafına dair 2026-2030-cu illər üçün Konsepsiya” bu sahədə uzun müddətdir müzakirə olunan institusional boşluğun aradan qaldırılmasına yönəlib. İndiyədək məhkəmə ekspertizası əsasən dövlət qurumları tərəfindən həyata keçirilirdi və bu, proses iştirakçıları üçün alternativ rəy imkanlarını xeyli məhdudlaşdırırdı. Yeni yanaşma isə məhkəmə prosesində alternativliyin təmin olunmasını, ekspert rəyinin mübahisəsiz və dəyişməz mövqeyə kimi qəbul edilməsi praktikasının aradan qalxmasını nəzərdə tutur. Hakimler artıq yalnız bir mənbəyə əsaslanmaq məcbur

icə gətirirdi. Yeni yanaşma isə məhkəmə prosesində alternativliyin təmin olunmasını, ekspert rəyinin mübahisəsiz və dəyişməz mövqeyə kimi qəbul edilməsi praktikasının aradan qalxmasını nəzərdə tutur. Hakimler artıq yalnız bir mənbəyə əsaslanmaq məcbur

icə gətirirdi. Yeni yanaşma isə məhkəmə prosesində alternativliyin təmin olunmasını, ekspert rəyinin mübahisəsiz və dəyişməz mövqeyə kimi qəbul edilməsi praktikasının aradan qalxmasını nəzərdə tutur. Hakimler artıq yalnız bir mənbəyə əsaslanmaq məcbur

icə gətirirdi. Yeni yanaşma isə məhkəmə prosesində alternativliyin təmin olunmasını, ekspert rəyinin mübahisəsiz və dəyişməz mövqeyə kimi qəbul edilməsi praktikasının aradan qalxmasını nəzərdə tutur. Hakimler artıq yalnız bir mənbəyə əsaslanmaq məcbur

Özəl məhkəmə ekspertizası tətbiqinə başlanılır

İndiyədək məhkəmə ekspertizası əsasən dövlət qurumları tərəfindən həyata keçirilirdi, bundan sonra isə...

riyyətində qalmayacaq, müxtəlif elmi və peşəkar rəyləri müqayisə etmək qərarlarını daha əsaslandırılmış formada qəbul edə bilərlər. Bu dəyişiklik ilk növbədə

caq. Deyə bilirik ki, ekspertiza artıq əsas yekun sübut növü kimi yox, hüquqi mübahisənin tərkib hissəsi kimi çıxış edəcək". Hüquqşünas əlavə etdi ki,

mühitin hüquqi baxımdan daha sabit və proqnozlaşdırılmasına müsbət təsir göstərəcək. Bu addım dövlət məhkəmə-hüquq sisteminin inkişafında yeni mərhələyə keçdiyi göstərir. Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi islahatlar çərçivəsində məqsəd məhkəmə proseslərini formal olaraq sadələşdirmək deyil, ədalət mühakiməsində obyektivliyin və keyfiyyətin real şəkildə gücləndirilməsidir. Özəl məhkəmə ekspertizası institutunun tətbiqi bu yanaşmanın məntiqi davamı kimi qiymətləndirilə bilər".

■ Nigar HƏSƏNLİ, “Yeni Müsavat”

Reabilitasiya mərkəzindəki ölüm işi məhkəmədə

Pərviz Həsənovu qoluna qandal vurub oğurlayaraq gətiriblər

Abşeron rayonunda yerləşən “Həyat üçün şans” reabilitasiya mərkəzinə müalicə üçün gətirilən və bir gün sonra orada dünyasını dəyişən Pərviz Zərdan oğlu Həsənovun ölümü ilə bağlı məhkəmə prosesi başa çatıb.

“Teleqraf” xəbər verir ki, Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsində keçirilən prosesdə hakim qarşısına təqdim olunan şahid şəxs qismində Mustafa Mustafayev çıxarılıb. Məlum olub ki, Mustafa Mustafayev digər şəxslərlə birlikdə Pərvizi reabilitasiya mərkəzinə zorla, qanunsuz əməlləri icra etməklə gətiriblər.

Belə ki, Pərvizin bacısı ATV-də yayımlanan “Bizimləsən” verilişində sözügedən mərkəzin reklamını görərək “Həyat üçün şans”-ın rəhbəri Elgiz Alxanovla əlaqə saxlayıb.

O, narkotikdən əziyyət çə

kən qardaşının könüllü müalicə olunmayacağını bildirib. Bu zaman Pərvizin bacısı Elgiz Alxanova özlərini prokurorluq əməkdaşı kimi təqdim etməyi, yalnız bu vasitə ilə qardaşını reabilitasiya mərkəzinə gətirə biləcəklərini deyib.

Elgiz Alxanovdan göstəriş alan Mustafa Mustafayev Pərvizi gətirmək üçün digərləri ilə Göygölə yollanıb. Pərvizi avtomobilin arxa oturacağına məcburi əyləşdirən şəxslər onun

qoluna qandal da vurublar. Nəticədə Pərviz “Həyat üçün şans” reabilitasiya mərkəzinə qollu qandalla gətirilib.

Onların əməli adam oğurluğu kimi qiymətləndirilib.

Hadisə şahidlərinin sözlərinə görə, Pərviz mərkəzə gətirildiyini biləndə buna qarşı çıxıb, orada qalmaq istəməyib. O, adının narkoman kimi hallandırılmasını istəməyib. Pərviz Həsənov getmək istəyəndə buna qarşı çıxıblar və onu aşağı

ğı mərtəbəyə keçiriblər. Bu zaman Pərvizin ürəyi gedib. Təcili tibbi yardıma zəng edəndə isə Pərvizin keçirdiyi müəyyən olunub.

Məhkəmənin hökmünə əsasən, Mustafa Mustafayev 8 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Lakin Cinayət Məcəlləsinin 70.1-ci maddəsinə əsasən, onun cəzası 1 il 6 ay müddətinə şərti hesab edilib.

Qeyd edək ki, “Həyat üçün şans” reabilitasiya mərkəzi nizamnaməsində göstərilən fəaliyyət istiqamətlərindən fərqli olaraq belə əsilliyə əziyyət çəkən şəxslərin qeyri-tibbi formada, psixoloji yardımla reabilitasiyası ilə məşğul olan və bu zaman hər hansı müqavilə bağlamadan, maliyyə fəaliyyətini rəsmiləşdirmədən fəaliyyət göstərib.

Xatırladaq ki, sözügedən hadisədən sonra mərkəzin rəhbəri Elgiz Alxanov da həbs edilib. Keçirilən digər məhkəmə prosesində o, 10 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

rinin və həyat yoldaşı ilə qızının adına rəsmiləşdirilən daha çox əmlak isə həbsdən azad edilib:

- Abşeron rayonu, Xırdalan şəhərində mənzil;

- “Jeep” markalı (bu maşını barəsində cinayət işi başlandıqdan sonra satmaq istəmişdi - red.) avtomobil;

- Quba şəhəri Heydər Əliyev prospektində və daha 3 ünvanda yerləşən mənzillər;

- Qubanın Təngəaltı, II Nüdədi kəndlərində və şəhər ərazisində yerləşən torpaq sahələri.

Qeyd edək ki, Rüşvət Hacıyev Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin bu hökmündən razı qalmayıb. Hazırda onun apelyasiya şikayətinə baxılır.

Rüşvət almaqda ittiham olunan məmurun əmlakları qaytarıldı

Quba-Xaçmaz Regional Təhsil İdarəsinin rüşvət alma ittihamı ilə 8 il 6 ay həbsə məhkum edilmiş sabiq müdiri Rüşvət Hacıyevin üzərinə həbs qoyulmuş əmlaklarının çoxu özünə qaytarılıb.

“Qafqazinfo” xəbər verir ki, sabiq məmurun yalnız Quba şəhərindəki 2 evi və bir neçə ünvanda yerləşən boş torpaq sahələri müsadirə edilib.

Həmin əmlakların orta bazar dəyəri 164 min manat qiymətləndirilib.

Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş

İdarəsinin təqdimatı ilə Rüşvət Hacıyevin özünün, valideynlə

Sürücülük hüququ olmayanlar 66 nəfəri öldürüb

Nəqliyyat vasitələrinin sürücülük hüququ olmadan idarə edilməsi ağırliq dərəcəsi yüksək olan yol qəzalarının səbəbləri içərisində xüsusi diqqət çəkir.

Bu barədə DIN-in Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin məlumatında deyilir.

Qeyd olunub ki, təkcə cari ilin 11 ayı ərzində bu qəbildən olan 113 yol-nəqliyyat hadisəsi törədilib ki, nəticədə 66 nəfər həlak olub, 84 nəfər isə yaralanıb.

“Sözügedən qanun pozuntusunun yetkinlik yaşına çatmayan şəxslər tərəfindən törədilməsi isə əksər hallarda valideyn məsuliyyətsizliyindən qaynaqlanır. Təəssüf ki, bəzən valideynlər avtomobilin sükənini azyaşlı övladlarına həvalə edir, lakin uşaqlıq həvəsinin onların arzularını yanda qoyacağını unudurlar.

Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi avtomobilin sürücülük hüququ olmadan idarə edilməsi, eləcə də nəqliyyat vasitəsinin onu idarə etmə hüququ olmayan şəxslərə verilməsi kimi kobud qayda pozuntularının ağır faciələrə səbəb olduğunu bir daha xatırladı və belə halların aşkarlanması üçün xüsusi texniki vasitələrdən də istifadə etməklə nəzarət-profilaktik tədbirlərin daha da gücləndirildiyini bildirir”, - məlumatda bildirilib.

Azərbaycan əsilli senator axtarısa verildi

Rusiyada qiyabi axtarısa verilən qalmaqallı sabiq senator və VTB Bankın keçmiş vitse-prezidenti Aleksandr Ter-Avanesovun Andrey Kostinin “çirkli pulların” yuyulmasında iştirak etdiyi bildirilir.

Lent.az xəbər verir ki, Kostroma vilayətindən sabiq senator Aleksandr Ter-Avanesov federal axtarısa verilib.

Keçmiş senatora Rusiya Cinayət Məcəlləsinin 159-cu maddəsinin 4-cü hissəsi (müştəkkil dəstə tərəfindən və ya xüsusilə külli miqdarda törədilmiş dələduzluq; on ilədək azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutulur) üzrə qiyabi ittiham irəli sürülüb.

Ter-Avanesov keçmiş Qondarma “Donetsk Respublikası”nın tikinti nazirinin müavini Yuliya Mervayezova ilə bağlı cinayət işinin fiqurantıdır. Həmin iş Müdafiə Nazirliyinə qarşı dövlət sifarişləri çərçivəsində hərbi obyektlərin tikintisi zamanı ümumi məbləği 4 milyard rubldan çox olan mənimşəmələrlə əlaqəlidir. İş üzrə dəymiş zərər 9 milyard rubldan artıqdır. Mervayezova bu iş üzrə rəhbəri Vadim Viqulyarnı ilə birlikdə məsuliyyətə cəlb olunur. O, bu yay xüsusilə külli miqdarda dələduzluq ittihamı ilə həbs edilib.

Aleksandr Ter-Avanesov Azərbaycan əsillidir. O, 2006-2015-ci illərdə Kostroma Vilayət Dumasını təmsil edən Federasiya Şurasının üzvü, 2015-2016-cı illərdə Kostroma Vilayət Dumasının deputatı olub. 2016-2023-cü illərdə isə VTB Bankda baş vitse-prezident vəzifəsində çalışıb.

480 qutu pirotexniki vasitə satmaq istəyən şəxs saxlanılıb

Bakının Xətai rayonunda 480 qutu pirotexniki vasitə satmaq istəyən şəxs müəyyən edilib.

Keçirilən tədbir nəticəsində rayon ərazisində pirotexniki vasitələrin satışını təşkil edən 38 yaşlı Ə.İbrahimov saxlanılıb.

Ondan 480 qutu səs və 290 ədəd işıq effekti yaradan pirotexniki vasitə aşkar edilib. Həmin şəxs barəsində protokol tərtib olunaraq baxılması üçün məhkəməyə göndərilib.

MUSAVAT

Son səhifə

N 229 (8839) 17 dekabr 2025

De k a b r

Pulqabınıza bunları qoymayın - kasıblaya bilərsiniz

Maliyyə mütəxəssisləri gündəlik pul idarəçiliyində diqqət yetirilməli olan bəzi maddi vərdislərə diqqət çəkirlər. Bildirilir ki, pulqabınızda saxlanılan bəzi əşyalar və ya yanlış vərdislər uzun müddətdə maliyyə vəziyyətinə mənfi təsir göstərə bilər. Milli.Az xəbər verir ki, diqqət edilməli əsas məqamlar bunlardır:

Lazımsız və köhnə əşyalar: Qəzet parçaları, istifadə müddəti bitmiş çeklər və köhnə qəbzler pulqabınızda yersiz yük yaradır və səliqəni pozur.

Artıq kart və sənədlər: İstifadə olunmayan kartlar, köhnə kuponlar və bonus verəcləri pulqabınızı doldura-raq gündəlik maliyyə idarəçiliyini çətinləşdirir.

Mənfi enerji ilə əlaqələndirilən əşyalar: Bəzi inancılara görə, pulqabınızda daimi olaraq lazımsız və köhnə əşyaların saxlanması maliyyə axınına psixoloji mənfi təsir göstərə bilər.

Uzun müddət istifadə olunmayan pul: Həddindən artıq köhnə, dövrüyyəyə buraxılmayan pul gündəlik maliyyə dövrəsinə effektiv rol oynamır.

Mütəxəssislər tövsiyə edirlər ki, pulqabınız sadə, təmiz və yalnız zəruri əşyalarla doldurulsun. Qalan əşyaların evdə və ya başqa yerdə saxlanması həm nizam-intizam yaradır, həm də maliyyə idarəçiliyini asanlaşdırır.

Axtarışda olan kişi arvadından bezib polisə zəng elədi

Polşada axtarışda olan 40 yaşlı kişi qadın partnyorundan bezdiyi üçün polisə zəng edərək özünün həbs olunmasını xahiş edib. Milli.Az xəbər verir ki, bu barədə Pekary-Slensk şəhərinin bələdiyyə polisi məlumat yayıb. Məlumatla görə, dekabrın 10-u axşam saatlarında polisə zəng edən kişi axtarışda olduğunu deyib və partnyorunun onu əsəbiləşdirdiyini bildirərək həbsxanaya göndərilməsini istəyib. Polis əməkdaşları onun ünvanını müəyyən edərək hadisə yerinə yollanıblar.

Niyə səhər çimmək olmaz?

Səhər saatlarında duş qəbul etmək sağlamlığa mənfi təsir göstərə bilər. Mütəxəssislərin fikrincə, bu vərdiş hər kəs üçün uyğun deyil və fərdi xüsusiyyətlər nəzərə alınmalıdır. Araşdırmalara görə, səhər isti su ilə duş dərinin təbii qoruyucu yağ qatını zəiflədə, quruluq və həssaslığa səbəb ola bilər. Xüsusilə quru və həssas dəriyə malik şəxslərdə bu təsir daha qabarıq müşahidə olunur. Bundan başqa, isti duş bəzi insanlarda qan təzyiqinin düşməsinə, başgicəllənmə və halsızlıq hissəsinə yol açır. Mütəxəssislər qeyd edirlər ki, səhər saatlarında orqanizm hələ tam aktiv fazaya keçmədiyi üçün bu cür hallar risk yarada bilər.

Həkimlər həmçinin bildirirlər ki, hər səhər saç yumaq saç dərisinin yağ balansını poza, saçların zəifləməsinə və daha tez yağlanması səbəb ola bilər. Soyuq fəsilərdə isə səhər duşu bədən temperatur tarazlığını poza və soyuqdəymə riskini artırır. Duş vaxtı seçilərkən şəxsin sağlamlıq vəziyyəti, dəri tipi və gündəlik rejimi əsas götürülməlidir. Bir çox hallarda axşam saatlarında qəbul edilən duş daha təhlükəsiz və rahat alternativ hesab olunur.

Lakin polis mənzilə çatanda kişi fikrini dəyişib və qapını açıqdan sonra hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşlarına qarşı aqressiv davranıb. Buna baxmayaraq, o saxlanılıb. Məhkəmənin qərarına əsasən, kişi növbəti 6 ayı həbsxanada keçirəcək.

Ekspert qışda istifadəsi məsləhət olmayan ərzaqlardan danışdı

Rusiyalı həkim, allergoloq-immunoloq Alina Romanova qışda istifadəsi məsləhət görülməyən ərzaqlardan danışdı. Ekspert bu barədə "İzvestiya" nəşrinə fikirlərini bildirib. "Qidalanma təkcə kalori demək deyil, bu, immunitet sistemə güclü təzyiq vasitəsidir, xəstəliyin qarşısını ala və ya onun inkişafına yardım göstərə bilər", - deyir A.Romanova bildirib. Ekspert qeyd edib ki, bağırsağın mikroflorası üçün zərərli olan məhsulların istifadəsi orqanizmin təbii müdafiə mexanizmlərini və onun infeksiyalara qarşı müqavimətini zəiflədir. Belə ki, qış mövsümündə hisə verilmiş, duzlu qidalar, tərkibində konservantlar olan yarımfabrikatlar, eyni zamanda, şirniyyat və kimyəvi tərkibli piylərlə qidalanmaq məsləhət deyil.

Bunları bilirsinizmi?

- * Tarakanlar yer üzündə 250 milyon il yaşamalarına baxmayaraq, hər hansı təkamül dəyişikliklərinə məruz qalmayıblar.
- * Avstraliyanın Alligator adlı çayında heç vaxt fimsah yaşamayıb.
- * Ağ ayıların dəriləri qara rəngdədir.
- * "İspaniya" sözünün mənası "dovşanlar torpağı" deməkdir.
- * Çirkli qar təmiz qardan daha tez əriməyə məruz qalır.
- * Arıların 5 gözü var.
- * Araxis dinamik partlayıcısı düzəldilməsində istifadə olunur.
- * Saqqal 7-15 min tükəndən ibarət olur və ildə 14 sm sürətlə uzanır.
- * Qarışqa dünyada həcminə görə ən böyük beyinə malikdir. Bu beyinin bədənə nisbətinə görə hesab olunur.
- * 100 fincan kofeni dalbadal içmək birbaşa intihar etmək deməkdir.
- * Yatmış insanın boyu oyaq olan insandan yarım santimetr uzun olur.
- * Jül Vern 1863-cü ildə "Paris XX əsrdə" əsərində avtomobil, faks və elektrik stulunu dəqiqliklə qələmə alıb. Nəşir əsəri Vernə qaytararaq, onu "gicbəsər" adlandırılıb.
- * Cənubi Koreyada eyni soyadlı şəxslərin evlənməsi qadağandır.
- * İl ərzində insan qabırğaları 5 milyon hərəkət həyata keçirir.
- * Gündəlik istifadə etdiyimiz qayçıyı Leonardo da Vinçi ixtira etmişdir.
- * Son 4 min ildə insan heç bir yeni heyvan növü əhliləşdirə bilməyib.
- * İngiltərənin lordlar palatasının spikerinə iclas zamanı danışmaq qadağandır.
- * Arının 2 mədəsi var, biri bal üçün o biri isə qida üçündür.
- * Yer kürəsinin 25 faiz sakini ömründə bir dəfə də olsun telefondan zəng vurmayıblar.
- * Ördək vaqqıltısının exosu olmur.
- * Hippopotam fimsahı dişləyərək iki yerə bölməyə qadirdir.
- * Dünyanın ən zəhərli ilanı okeanın dərinliklərində yaşayır.
- * 37 rəqəmi qalıqsız olaraq 1 rəqəminə və özünə bölünür. Lakin 111, 222, 333, 444, 555 və s rəqəmləri 37-yə bölünür.

Eyni ayaqqabını hər gün geyinməyin - mikrobioloqdan xəbərdarlıq

Mikrobioloq ayaq qoxusundan qurtulmağın yollarını açıqlayıb. Milli.Az xəbər verir ki, mikrobioloq Primroz Friston ayaqlardan gələn xoşagəlməz qoxunun səbəblərini və ondan xilas olma üsullarını açıqlayıb. Mütəxəssisin tövsiyələri Independent nəşrində dərc olunub. Friston bildirib ki, insan ayaqlarında minlərlə müxtəlif bakteriya və göbələk növü yaşayır. Onların böyük hissəsi barmaqların arasında toplanır, çünki bu nahiyyə isti və rütubətli olur. Mikroorqanizmlər təbii və ölü dəri hüceyrələrindəki maddələrlə qidalanırlar, onların həyat fəaliyyəti nəticəsində yaranan maddələr isə xoşagəlməz qoxuya səbəb olur. Mikrobioloqun sözlərinə görə, ayaq qoxusundan qurtulmaq üçün corablar hər geyinmədən sonra yuyulmalıdır. Çünki gün ərzində corabların üzərində milyonlarla bakteriya toplanır və bu mikroorqanizmlər ayaqlara sağ qala bilər. Bakteriyalar ayaqqabınıza da keçdiyi üçün eyni cüt ayaqqabınızı hər gün geyinmək tövsiyə edilmir. Friston vurğulayıb ki, corablar ən azı 60 dərəcə temperaturda, mütləq yuyucu vasitə əlavə edilməklə yuyulmalıdır. Əgər yüksək temperaturda yuma mümkün deyilsə, corabların 180-220 dərəcə temperaturda qızdırılması ütü ilə ütülənməsi məsləhət görülür.

Bundan əlavə, mütəxəssis ayaqlarda tərləməni artıran sintetik materiallardan uzaq durmağı, pambıq, yun və ya bambuk kimi təbii parçalara üstünlük verməyi tövsiyə edib. Onun sözlərinə görə, ayaqların gündə 2 dəfə, 30-40 dərəcə temperaturda yuyulması da qoxunun azalmasına kömək edir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500